ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

8. juuli 2004 *

Kohtuasjas T-50/00,

Dalmine SpA, asukoht Dalmine (Itaalia), esindajad: advokaat M. Siragusa ja advokaat F. Moretti, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. Erhart ja A. Whelan, keda abistas advokaat A. Dal Ferro, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 8. detsembri 1999. aasta otsus 2003/382/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 kohaldamise menetluse kohta (juhtum IV/E-1/35.860-B — õmbluseta terastorud) (ELT 2003, L 140, lk 1) või teise võimalusena vähendada hagejale määratud trahvi,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(teine koda),

koosseisus: koja esimees N. J. Forwood, kohtunikud J. Pirrung ja A. W. H. Meij,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ning 19., 20. ja 21. märtsi 2003. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Asjaolud ja menetlus [1]

1 Käesolev kohtuasi käsitleb komisjoni 8. detsembri 1999. aasta otsust 2003/382/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 kohaldamise menetluse kohta (juhtum IV/E-1/35.860-B — õmbluseta terastorud) (ELT 2003, L 140, lk 1; edaspidi „vaidlustatud otsus").

[...]

1 — Käesoleva kohtuotsuse punkte vaidluse tausta kohta ei esitata. Need on esitatud Esimese Astme Kohtu 8. juuli 2004. aasta otsuse liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00: JFE Engineering jt *v.* komisjon (EKL 2004, lk II-2501) punktides 2–33.

Menetlus Esimese Astme Kohtus

34 Mannesmann, Corus, Dalmine, NKK Corp., Nippon, Kawasaki ja Sumitomo esitasid Esimese Astme Kohtule vaidlustatud otsuse peale hagi ajavahemikus 28. veebruarist kuni 3. aprillini 2000 esitatud seitsme hagiavaldusega.

35 Pärast poolte ärakuulamist andis Esimese Astme Kohus 18. juunil 2002 määruse seitsme kohtuasja liitmiseks suuliseks menetlemiseks vastavalt kodukorra artiklile 50. Pärast kohtuasjade liitmist lubati kõigil hagejatel tutvuda käesolevat menetlust puudutavate seitsme kohtuasja toimikutega Esimese Astme Kohtu kantseleis. Samuti võeti menetlust korraldavaid meetmeid.

36 Esimese Astme Kohus (teine koda) otsustas ettekandja-kohtuniku ettekande alusel algatada suulise menetluse. Poolte suulised avaldused ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 19., 20. ja 21. märtsi 2003. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

37 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus täielikult või osaliselt;

— teise võimalusena tühistada või vähendada talle määratud trahvi;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt;

38 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi tervikuna rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Vaidlustatud otsuse tühistamisnõue

39 Dalmine märkis kohtuistungil, et kuna ta sai kohtutoimiku teatavate dokumentide varjatud lõikude mittekonfidentsiaalse kokkuvõtte Esimese Astme Kohtu poolt määratud menetlust korraldavate meetmete raames, loobus ta oma väitest, mis puudutas kaitseõiguste väidetavat rikkumist asjaomaste dokumentide konfidentsiaalsena käsitlemise tõttu haldusmenetluses.

1. *Väited, mille kohaselt ei täidetud haldusmenetluse käigus olulisi menetlusnorme*

Uurimise käigus komisjoni esitatud küsimuste seaduslikkus

Poolte argumendid

40 Hageja leiab, et uurimise käigus komisjoni esitatud suunavad küsimused rikuvad hageja õigust hoiduda enda vastu tunnistuste andmisest. Asjaomaste küsimuste

eesmärk oli panna ta vastuolus Euroopa Kohtu praktikaga tunnistama rikkumise olemasolu (18. oktoobri 1989. aasta otsus kohtuasjas 374/87: Orkem *v.* komisjon, EKL 1989, lk 3283, punktid 34 ja 35). Seetõttu leiab hageja, et vaidlustatud otsus tuleb tühistada ulatuses, kus see tugineb asjaomastele küsimustele antud vastustele.

41 Komisjon küsitles teda 13. veebruaril ja 22. aprillil 1997 määruse nr 17 artikli 11 lõike 5 alusel. Komisjon üritas panna Dalminet tunnistama oma osavõttu teatavatest terastorude tootjate vahelistest koosolekutest ning asjaomaste koosolekute ebaseaduslikku eesmärki, kirjeldades seejuures asjaomast ebaseaduslikku tegevust ehk kodumaiste turgude austamise ja hindu reguleerivaid lepinguid, milles osalemise oleks ta pidanud üles tunnistama. Eelkõige palus komisjon tal mainida „vastuvõetud otsuseid [...], arutatud või geograafiliste piirkondade alusel kinnitatud turgude jagamise põhimõtteid („sharing keys") ja nende kehtivust, arutatud või piirkondande alusel kinnitatud hindu ja nende kehtivust, täpsustades nende liiki". Komisjon heitis Dalminele ette, et ta ei soovinud nendele küsimustele vastata.

42 Komisjon palus veel kord Dalminet esitada nõutud lisateavet 12. juunil 1997. Kuna komisjon ei pidanud Dalmine vastuseid täielikeks, võttis ta 6. oktoobril 1997. aastal vastu otsuse, milles kohustas hagejat trahviga ähvardades esitama nõutud teave 30 päeva jooksul. Asjaomane otsus, mille peale Dalmine esitas hagi (eespool punktis 7 viidatud määrus Dalmine *v.* komisjon), oli Dalminet kahjustav.

43 Komisjon vaidleb vastu argumendile, mille kohaselt esitas ta küsimusi, mis kohustasid Dalminet andma tunnistusi enda vastu.

44 Lisaks tuletab komisjon meelde, et ettevõtjad ja ettevõtjate liidud ei pea vastama neile määruse nr 17 artikli 11 alusel esitatud küsimustele (15. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95: Cimenteries CBR jt *v.* komisjon, nn tsemendi kohtuotsus, EKL 2000, lk II-491, punkt 734). Karistuste võimalus on sätestatud määruse nr 17 artikli 15 lõike 1 punktis b üksnes juhuks, kui ettevõtja esitab ebaõiget teavet.

Esimese Astme Kohtu hinnang

45 Vastavalt eespool punktis 40 viidatud kohtuotsusele Orkem *v.* komisjon (punkt 32) käsitles käesolev väide ettevõtjate kaitseõigusi (vt ka eespool punktis 8 viidatud kohtuotsus Mannesmannröhren-Werke *v.* komisjon, punkt 63). Asjaomasest kohtupraktikast nähtub, et ettevõtjal, kellele on adresseeritud otsus, millega nõutakse teavet määruse nr 17 artikli 11 lõike 5 alusel, on vaikimisõigus ulatuses, kus ta peab trahvi ähvardusel andma vastuseid, mis tooks talle kaasa rikkumise olemasolu tunnistamise, mille tuvastamine on komisjoni kohustus (eespool viidatud kohtuotsus Orkem *v.* komisjon, punkt 35, ja eespool viidatud kohtuotsus Mannesmannröhren-Werke *v.* komisjon, punkt 67).

46 Seevastu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole vastavalt sellele sättele ettevõtjatel kohustust vastata määruse nr 17 artikli 11 lõike 1 alusel esitatud pelgale informatsiooninõudele, mistõttu nad ei saa väita, et nende õigust mitte anda tunnistusi enda vastu on rikutud sellega, et nad on sellisele nõudele vastanud vabatahtlikult (vt selle kohta eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 734).

47 Isegi kui oletada, et Dalmine võib esitada käesolevas menetluses argumente esitatud küsimuste ebaseaduslikkuse kohta, samas kui ta ei ole esitanud vastuvõetavat hagi

6. oktoobri 1997. aasta otsuse peale EÜ artiklis 230 ette nähtud tähtaja jooksul (vt selle kohta eespool punktis 7 viidatud kohtuotsus Dalmine *v.* komisjon, milles lükatakse Dalmine hagi asjaomase 6. oktoobri 1997. aasta otsuse peale tagasi kui vastuvõetamatu), on käesoleval juhul piisav märkida, et vaidlustatud otsus võib sellega seoses olla ebaseaduslik vaid ulatuses, kus 6. oktoobri 1997. aasta otsuse esemeks olevad küsimused viisid selleni, et Dalmine tunnistas vaidlustatud otsuses sedastatud rikkumise olemasolu eespool punktis 40 viidatud kohtuotsuse Orkem *v.* komisjon tähenduses. Kuigi komisjon esitas esialgses 22. aprilli 1997. aasta nõudes pika küsimuste loetelu, puudutasid komisjoni 6. oktoobri 1997. aasta otsuses ainsad Dalminele adresseeritud küsimused täiesti objektiivsete dokumentide ja teabe esitamist ega olnud järelikult niisugused, mis paneksid Dalminet tunnistama rikkumise olemasolu.

48 Seoses Argentiina äriühingutele Techint Group ja Siderca esitatud küsimustega, keda solidaarselt Dalminega ähvardati trahviga seetõttu, et kolm asjaomast äriühingut moodustasid ühe ja sama ettevõtja (6. oktoobri 1997. aasta otsuse põhjendus 13 ja artikli 2 teine lõik), vastab tõele, et küsimuse 2 viimane taane, mis esitati asjaomastele äriühingutele 6. oktoobri 1997. aasta otsuses uuesti ja mis sisaldub selle lisas, on analoogiline Mannesmannile 15. mai 1998. aasta otsuse alusel esitatud küsimuste 1.6, 1.7 ja 2.3 viimase taandega ja et Esimese Astme Kohus tühistas asjaomase taande eespool punktis 8 viidatud kohtuotsuses Mannesmann-röhren-Werke *v.* komisjon eespool punktis 40 viidatud kohtuotsuse Orkem *v.* komisjon alusel.

49 Peale asjaolu, et komisjon ei nõudnud Dalminelt kui juriidiliselt isikult asjaomast informatsiooni otse, tuleb siiski meelde tuletada, et asjaomase küsimuse selles taandes viidatakse üksnes Euroopa tootjate ja Ladina-Ameerika tootjate vahelistele suhetele ehk väidetava lepingu osale vastuväiteteatises, mida ei ole vaidlustatud otsuses analüüsitud.

50 Seetõttu tuleb tunnistada, et komisjoni 6. oktoobri 1997. aasta otsuse see aspekt ei saanud panna Dalminet andma enda vastu tunnistusi seoses rikkumisega, mille

moodustas vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud Jaapani tootjate ja Euroopa tootjate vaheline turgude jagamise leping. Isegi kui oletada, et komisjon tegutses selles osas ebaseaduslikult, ei saanud sellel olla vähimatki mõju vaidlustatud otsuse sisule ega muuta asjaomast otsust seetõttu ebaseaduslikuks.

51 Eeltoodust tulenevalt tuleb käesolev väide tagasi lükata.

Vastuväiteteatise ja vaidlustatud otsuse kooskõla seoses viidatud tõenditega

Poolte argumendid

52 Dalmine tuletab meelde, et komisjoni ülesanne on teavitada rikkumises kahtlustatavaid ettevõtjaid kõigist dokumentidest, millel tema etteheited põhinevad (konkurentsipoliitika kohta koostatud XXIII aruanne, lk 113 ja 114). Käesoleval juhul viitas komisjon nii vastuväiteteatises kui ka vaidlustatud otsuses süüd kinnitavatele dokumentidele, mida ta ei olnud asjaomasele vastuväiteteatisele lisanud.

53 Hageja sõnul ei ole vastuväiteteatisele lisatud järgmisi dokumente:

— Sumitomo 12. jaanuari 1990. aasta faks, millele on viidatud vastuväiteteatise punktis 70 (taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 4785) ja millele tuginetakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 71;

— Valloureci 1994. aasta aruanne, millele on viidatud vastuväiteteatise põhjenduses 119 (taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 14617) ja millele tuginetakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 92.

54 Lisaks viitab vaidlustatud otsus teatavatele dokumentidele, mida vaatamata sellele, et need on lisatud vastuväiteteatisele, ei ole asjaomases teatises nimetatud. Tegemist on Benelli, Jachia ja Ciocca 2., 5. ja 8. juuni 1995. aasta, 6. septembri 1995. aasta ja 21. veebruari 1996. aasta küsitlemisprotokollidega (taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 8220 ning vaidlustatud otsuse punktis 54).

55 Komisjoni selline suhtumine raskendas Dalminel süütõendite uurimist märkimisväärselt. Vaidlustatud otsuses viidatakse dokumentidele nende registreerimisnumbritega, kuid vastuväiteteatises ja toimikus, millega neil oli võimalus tutvuda komisjoni asukohas, oli kasutusel erinev meetod. Seetõttu kahjustas komisjon parandamatult kaitseõigusi, millest üksi piisab vaidlustatud otsuse tühistamiseks. Teise võimalusena leiab Dalmine, et komisjoni asjaomased süütõendid tuleb kohtuvaidlustest kõrvaldada, mistõttu tuleb vaidlustatud otsust hinnata neid seejuures arvestamata (29. juuni 1995. aasta otsus kohtuasjas T-30/91: Solvay *v.* komisjon, EKL 1995, lk II-1775, punkt 98).

56 Komisjon rõhutab, et Dalmine sai 3. märtsil 1999 analüüsida kõiki dokumente, millele on viidatud vastuväiteteatises või selle lisades, kui talle võimaldati juurdepääs toimikule. Seetõttu ei ole kaitseõigusi rikutud (eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 144).

57 Lisaks täpsustab komisjon, et haldustoimiku leheküljel 8220b taasesitatud dokumendile on viidatud vastuväiteteatise punktis 46.

58 Lõpuks märgib ta veel, et vastuväiteteatise lisaks olevaid dokumente, mida ei ole tekstis mainitud, „võidakse siiski kasutada [vaidlustatud] otsuses hageja vastu, kui hageja võis vastuväiteteatisest mõistlikult järeldada, milliseid järeldusi kavatses komisjon nende põhjal teha" (eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 323).

Esimese Astme Kohtu hinnang

59 Selleks, et võimaldada asjaomastel ettevõtjatel ja ettevõtjate ühendustel ennast kaitsta tõhusalt vastuväiteteatises nende vastu esitatud etteheidete vastu, tuleb komisjonil teha neile kättesaadavaks kogu uurimistoimik, välja arvatud dokumendid, mis sisaldavad teiste äriühingute ärisaladusi või muud konfidentsiaalset teavet, ning komisjoni sisedokumendid (vt eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 144).

60 Siiski ei ole asjaolu, mille kohaselt dokument on vastuväiteteatises mainitud ilma, et seda oleks sellele lisatud, põhimõtteliselt kaitseõiguse rikkumine, kuna vastuväiteteatise adressaadid võivad sellega tutvuda enne, kui neil tuleb vastata vastuväiteteatisele.

61 Seoses kahe asjaomase dokumendiga, millele on viidatud vastuväiteteatises ilma neid käesoleval juhul sellele lisamata, märgib komisjon, et Dalmine sai nendega tutvuda 3. märtsil 1999, millele Dalmine ei vaidle vastu.

62 Seoses argumendiga, mille kohaselt dokumentidega tutvumise korraldamisviis raskendas käesoleval juhul kahe asjaomase dokumendi kindlakstegemist, piisab, kui märkida, et väidetav raskus ei mõjutanud Dalmine kaitsevõimet käesoleval juhul, sest ta kinnitas oma repliigis, et ta võis need saada, kui tal oli juurdepääs komisjoni toimikule.

63 Igal juhul viidatakse kahele asjaomasele dokumendile nii vastuväiteteatises kui ka vaidlustatud otsuses selleks, et kirjeldada pigem üldist konteksti kui vaidlustatud otsuses sedastatud rikkumise erilisust, mistõttu asjaolu, et vaidlustatud otsuses ei viidata neist ühelegi, ei mõjuta mitte mingil moel vaidlustatud otsuse põhjendatust. Sumitomo 12. jaanuari 1990. aasta faksile on viidatud osas, kus kirjeldatakse Euroopa-Jaapani klubi, mis sisaldub mõlemas dokumendis, milles viidatakse „eriturgudele" ehk kolmandate riikide turgudele. Valloureci 1994. aasta aruandega seoses mainitakse lühidalt joonealuses märkuses (vastuväiteteatise joonealune märkus 65 ja vaidlustatud otsuse joonealune märkus 30) Dalmine poolt vaidlustamata asjaolu, et tõendada, et „Valtubes (Valloureci tütarettevõtja) võttis 22. veebruaril 1994 kontrolli [Coruse] Šotimaal asuvate tootmistehaste üle, mis olid spetsialiseerunud kuumtöötlemisele ja VAM-keermestamisele, ning asutas äriühingu Tubular Industries Scotland Limited (TISL). TISL on Põhjamerel juhtiv eri- või standardliidetega keermestatud torude tarnija".

64 Seoses dokumentidega, mis olid lisatud vastuväiteteatisele, aga mida ei olnud selles mainitud, ehk seoses Benelli, Jachia ja Ciocca küsitlemisprotokollidega, on piisav märkida, et nii vastuväiteteatises kui ka vaidlustatud otsuses viidatakse „paljude Dalmine juhtide" ütlustele (vt vastuväiteteatise punkt 46 ja vaidlustatud otsuse põhjendus 54) ning viidatakse *in extenso* üksnes Biasizzo ütlustele (vt vastuväiteteatise punkt 58 ja vaidlustatud otsuse põhjendus 64). Seetõttu tuleb märkida, et komisjon viitas asjaomastele dokumentidele vastuväiteteatises ja et käesoleval juhul olid viited piisavad selles valguses, kuidas komisjon on hiljem vaidlustatud otsuses tõendeid kasutanud, et võimaldada Dalminel ennast selles osas tõhusalt kaitsta haldusmenetluses.

65 Seetõttu tuleb käesolev väide tagasi lükata.

Teatavate tõendite vastuvõetavus

66 Dalmine väidab, et teatavad tõendid, mida komisjon tema vastu kasutab tema kaitseõigustega arvestamata, on vastuvõetamatud. Ta leiab, et asjaomaste tõendite

ebaseaduslik kasutamine toob kaasa vaidlustatud otsuse tühistamise. Teise võimalusena tuleb asjaomased tõendid kohtuvaidlustest kõrvaldada ja järelikult tuleb vaidlustatud otsuse seaduslikkust hinnata neid arvesse võtmata.

Jagamispõhimõtete dokument

— Poolte argumendid

67 Hageja sõnul on jagamispõhimõtete dokument vastuvõetamatu vaidlustatud otsuse artiklites 1 ja 2 nimetatud rikkumiste tõendina põhjusel, et komisjon ei ole avaldanud asjaomase dokumendi koostajat ega päritolu. Sellise teabe puudumisel on asjaomase süütõendi autentsus ja tõendusjõud küsitavad.

68 Lisaks võimaldab vaidlustatud otsuse põhjendus 85 mõista, et dokumendi koostaja ei osalenud Tokio koosolekul 5. novembril 1993, kuigi sellele dokumendile viidatakse kui tõendile asjaomasel koosolekul sõlmitud turgude austamise lepingust. Seetõttu leiab Dalmine, et ta ei suuda ennast selle dokumendi vastu kaitsta.

69 Komisjoni vastab, et talle jagamispõhimõtete dokumendi üle andnud isiku kindlakstegemine ei ole hageja kaitseõiguste teostamiseks vajalik.

70 Lisaks tuletab ta meelde, et ta ei ole kohustatud avaldama teavitaja isikut. Sellega seoses viitab ta komisjoni teatise 97/C 23/03 toimikule juurdepääsu käsitlevate taotluste läbivaatamise sisemiste protseduurireeglite kohta EÜ asutamislepingu artiklites [81] ja [82], ESTÜ asutamislepingu artiklites 65 ja 66 ning nõukogu määruses (EMÜ) nr 4064/89 sätestatud juhtudel [täpsustatud tõlge] (EÜT 1997, C 23, lk 3, edaspidi „toimikule juurdepääsu käsitlev teatis") punktile II.

71 Lisaks kinnitavad paljud toimikus sisalduvad tõendid, eelkõige need, mis on loetletud vaidlustatud otsuse põhjendustes 121 ja 122, jagamispõhimõtete dokumendi sisu.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

72 Ühenduse õiguses on ülekaalus tõendite vaba hindamise põhimõte ja ainus kriteerium esitatud tõendite hindamiseks on nende usaldusväärsus (vt kohtujuristi ülesannetes oleva kohtunik Vesterdorfi ettepanek 24. oktoobri 1991. aasta otsusele kohtuasjas T-1/89: Rhône-Poulenc *v.* komisjon, EKL 1991, lk II-867, II-869; vt selle kohta ka 23. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-310/98 ja C-406/98: Met-Trans ja Sagpol, EKL 2000, lk I-1797, punkt 29, ja 7. novembri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-141/99, T-142/99, T-150/99 ja T-151/99: Vela ja Tecnagrind *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-4547, punkt 223). Lisaks võib komisjonil olla vaja teavitajate anonüümsust kaitsta (vt selle kohta 7. novembri 1985. aasta otsus 145/83: Adams *v.* komisjon, lk 3539, punkt 34) ja sellest asjaolust ei piisa, et kohustada komisjoni jätta arvestamata tema valduses olev tõend.

73 Vastavalt sellele, kuigi Dalmine argumendid võivad olla asjakohased jagamispõhimõtete dokumendi usaldusväärsuse ja tõendusjõu hindamisel, ei saa järeldada, et see on vastuvõetamatu tõend, mis tuleb toimikust kõrvaldada.

Dalmine endiste juhtide küsitlemise protokollid

— Poolte argumendid

74 Dalmine ei ole nõus, et kasutatakse avaldusi, mida mõned endised juhid võisid anda Bergamo (Itaalia) prokurörile kriminaalasja raames.

75 Esiteks rikkus komisjon tõsiselt kaitseõigusi, kui ta ei avaldanud talle õigeaegselt, et tema valduses on nimetatud konfidentsiaalsed avaldused. Komisjon taotles asjaomaseid dokumente Autorità garante della Concorrenza e del Mercato'lt (Itaalia konkurentsiamet, edaspidi „AG") 16. jaanuari 1996. aasta kirjaga ja ootas kolm aastat, enne kui ta saatis need Dalminele koos vastuväiteteatisega. Kuna Dalminet hoiti asjaomaste tõendite võimalikust kasutamisest teadmatuses, leiab ta, et talt on võetud võimalus ennast kaitsta.

76 Teiseks süüdistab Dalmine komisjoni menetlusnormide tõsises rikkumises, sest viimane kasutas avaldusi, mis olid antud kriminaalmenetluses, mis ei olnud üldse seotud komisjoni vastutusalasse kuuluva uurimisega. Komisjonil puudub õigus tugineda avaldustele, mis on väljaspool asja konteksti, millega seoses need saadi.

77 Sellega seoses märkis Dalmine kohtuistungil, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ja eelkõige 16. juuli 1992. aasta otsusele kohtuasjas C-67/91: Asociación Española de Banca Privada jt ehk nn Hispaania pankade kohtuotsus (EKL 1992, lk I-4785, punkt 35 jj) rikutakse ettevõtjate õigust ametisaladusele ja ettevõtja kaitseõigust, kui siseriiklik ametiasutus tugineb asjaomase ettevõtja vastu siseriiklikus menetluses

säärase uurimise käigus saadud tõenditele, millel on teistsugune eesmärk kui asjaomasel menetlusel. Seda põhimõtet tuleb käesoleval juhul analoogia alusel kohaldada, sest komisjon kasutas siseriiklikus kriminaaluurimises saadud tõendeid.

78 Kolmandaks muudab avalduste tõendusjõu küsitavaks kontekst, milles endised juhid, kes kavatsesid endid kaitsta korruptsioonisüüdistuste eest, asjaomaseid avaldusi tegid. Kuna selles olukorras olevad isikud ei ole kohustatud kõnelema tõtt nagu tunnistajad, ei ole nende ütlused ebaseadusliku kartellikokkuleppe olemasolust usaldusväärsed ega põhjendatud.

79 Komisjon lükkab need argumendid tagasi.

80 Kõigepealt tuletab ta meelde, et ta sai asjaomased küsitlemisprotokollid täiesti seaduslikult vastavalt kokkuleppele AG-ga ja pädevate prokuröri asetäitjate otsesel loal (vastuväiteteatise lisa 15, lk 8220b 1 ja lisa 1). Sellega seoses ei tugine Dalmine ühelegi õiguslikule alusele, mis annaks talle õiguse olla informeeritud enne vastuväiteteatist sellest, et need protokollid olid komisjoni valduses. Isegi kui selline õigus oleks olemas, ei mõjutaks selle rikkumine igal juhul kaitseõigusi.

81 Komisjon väidab kohtuistungil, et protokollidest, mis puudutasid endiste Dalmine juhtide ütlusi Itaalia prokurörile, teavitas teda AG, kes oli saanud need prokuratuurilt. Nende üleandmine Itaalia ametiasutuste poolt oli seaduslik ja seega ei saa nende kasutamine komisjoni poolt olla ebaseaduslik.

82 Lõpuks leiab komisjon, et asjaomased protokollid sisaldavad viiteid, mis koos komisjoni valduses oleva teabega on tõendusvõimelised.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

83 Kõigepealt tuleb sedastada, nagu komisjon märgib õigesti, et Dalmine ei esita ühtegi õiguslikku alust, millega antakse talle õigus saada enne vastuväiteteatist teavet sellest, et komisjoni valduses on protokollid mõne tema endise juhi ütlustest Bergamo prokurörile. Tuleb järeldada, et selles staaadiumis, kus komisjon nõuab informatsiooni ettevõtjatelt, keda ta kahtlustab rikkumises osalemises, ei ole ta mitte mingil juhul kohustatud neile teada andma, millised tõendid tal juba on. Sellest informatsioonist teavitamine oleks võinud käesoleval juhul kahjustada komisjoni uurimise tõhusust, sest see oleks võimaldanud asjaomastel ettevõtjatel kindlaks teha, milline teave oli komisjonile juba teada ja järelikult millist teavet oleks võimalik tema eest veel varjata.

84 Seoses Dalmine argumendiga, mis puudutab menetlusnormide rikkumist ja põhineb Euroopa Kohtu praktika analoogial, eelkõige eespool punktis 77 viidatud Hispaania pankade kohtuotsusel, tuleb märkida, et nimetatud kohtupraktikas on tegemist olukorraga, kus siseriiklikud ametiasutused kasutavad komisjoni poolt määruse nr 17 artikli 11 alusel saadud teavet. Selline olukord on otseselt reguleeritud määruse nr 17 artiklis 20.

85 Määruse nr 17 artikli 20 sõnastusest ja nimetatud kohtupraktikast nähtub, et komisjoni poolt määruse nr 17 alusel saadud teabe siseriiklikule ametiasutusele saatmise seaduslikkus ning viimati nimetatu poolt teabe otsese tõendina kasutamise keelu seaduslikkus kuulub ühenduse õiguse valdkonda.

86 Seevastu siseriikliku prokuröri või pädeva konkurentsiameti poolt siseriikliku kriminaalõiguse alusel saadud teabe komisjonile saatmise seaduslikkus ja komisjoni poolt asjaomase teabe hilisema kasutamise seaduslikkus kuuluvad põhimõtteliselt siseriiklike ametiasutuste poolt uurimise läbiviimist reguleeriva siseriikliku õiguse valdkonda ja kohtumenetluse puhul siseriiklike kohtute pädevusse. EÜ artikli 230 alusel esitatud hagi raames ei ole ühenduse kohus pädev kontrollima siseriikliku ametiasutuse võetud meetme seaduslikkust siseriikliku õiguse alusel (vt analoogia alusel 3. detsembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-97/91: Oleificio Borelli *v.* komisjon, EKL 1992, lk I-6313, punkt 9, ja 15. detsembri 1999. aasta otsus kohtuasjas T-22/97: Kesko *v.* komisjon, EKL 1999, lk II-3775, punkt 83).

87 Käesoleval juhul märgib Dalmine üksnes seda, et uurimise eesmärk, millega seoses mainitud ütlused on antud, erinevad komisjoni läbi viidud uurimise eesmärgist. Tema argumendist ei nähtu, et pädeva Itaalia kohtu poole oleks pöördutud asjaomaste protokollide saatmise ja ühenduse tasandil toimunud kasutamise seaduslikkuse suhtes. Igal juhul ei esita Dalmine rohkem asjaolusid, mis võiksid tõendada säärase kasutuse vastuolu Itaalia õiguses kohaldatavate sätetega.

88 Lisaks tuleb märkida, et Dalmine poolt viidatud kohtupraktika põhineb vajadusel kaitsta nende ettevõtjate kaitseõigusi ja ärisaladusi, kes annavad komisjoni poolt määruse nr 17 artikli 11 alusel nõutavat informatsiooni eeluurimise raames, mille eesmärgist nad on teadlikud (eespool punktis 77 viidatud Hispaania pankade kohtuotsus, punktid 36–38). Käesoleval juhul on asjaomased küsitlemise protokollid seotud Dalmine endiste juhtide poolt isiklikult tehtud avalduste, kuid mitte Dalmine nimel tehtud avaldustega.

89 Tuleb sedastada, et nende tõendite kasutamine komisjoni poolt Dalmine vastu ei kahjusta avalduste koostajate kaitseõigusi ega õigust ametisaladusele ega eraelule, sest need ei ole antud käesolevas menetluses.

90 Sellele lisaks puudutavad Dalmine argumendid üksnes selle juhtide ütluste usaldusväärsust ja järelikult tõendusjõudu, kuid mitte asjaomaste tõendite vastuvõetavust käesolevas menetluses. Seetõttu ei ole need argumendid käesoleva väite raames asjakohased.

91 Eespool esitatu põhjal tuleb käesolev väide tagasi lükata.

Komisjoni 25. novembri 1994. aasta kontrollimisotsuse seaduslikkus

Poolte argumendid

92 Dalmine vaidlustab määruse nr 17 artikli 14 lõike 3 alusel komisjoni poolt 25. novembril 1994 vastu võetud otsuse seaduslikkuse, mille adressaat ta ise ei ole. Selle otsusega otsustas komisjon kontrollida teatavaid ettevõtjaid seoses kartellikokkulepetega, mis on keelatud EÜ artikli 81 või EMP lepingu artikli 53 alusel. Komisjon kasutas Dalmine vastu teatavaid dokumente, mis saadi selle otsuse alusel läbi viidud kontrollide käigus.

93 Käesolev väide jaguneb kaheks osaks.

94 Esiteks leiab Dalmine, et 25. novembri 1994. aasta otsusega laiendas komisjon ebaseaduslikult selle uurimise ulatust, milles EFTA järelevalveamet palus tal teha koostööd. Dalmine tuletab meelde, et 17. novembri 1994. aasta kirjas palus EFTA järelevalveamet viia komisjonil läbi teatavad kontrollid seoses EMP lepingu artikli 56 võimaliku rikkumisega, mis puudutab Norra *offshore*-naftatööstuses kasutatavaid

terastorusid. Dalmine rõhutab, et selles taotluses ei mainitud ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumist.

95 Dalmine väidab, et komisjon oleks pidanud lähtuma üksnes EFTA järelevalveameti taotluse sõnastusest kuni sellise ajani, kus viimane on järeldanud EMP lepingu rikkumise puudumist, kuid teisalt võimalikku mõju ühendusesisesele kaubandusele. Vaatamata sellele otsustas komisjon 25. novembril 1994 laiendada EÜ artikli 81 rikkumiste olemasolu uurimist. Dalmine väidab, et see otsus rikkus kaitseõigusi, moodustab võimu kuritarvitamise ja rikkus EMP lepingu protokolli nr 23 artikli 8 lõikes 3 nimetatud menetlusnorme.

96 Teiseks heidab Dalmine komisjonile ette seda, et ta ei adresseerinud talle 25. novembri 1994. aasta otsust. Ta väidab, et EFTA järelevalveamet teavitas komisjoni 17. novembri 1994. aasta kirjas kahtlustest, mis tal olid seoses Dalmine osalemisega kartellikokkuleppes Norra turul. Komisjon jättis Dalmine siiski 25. novembri 1994. aasta otsuse adressaatide hulka lisamata.

97 Selline tegemata jätmine kahjustab Dalmine kaitseõigusi. Ta leiab, et komisjon oleks pidanud talle märku andma tema võimalikust ebaseaduslikust tegevusest juba 25. novembril 1994. Sellel, keda kahtlustatakse, on õigus saada kahtlustustest teada. Kuigi komisjon viis esimesed kontrollid Dalmine suhtes läbi 13. veebruaril 1997, ootas ta siiski 11. maini 1999 enne, kui edastas Dalminele teatavad dokumendid, mis olid olnud tema valduses alates 1994. aasta detsembrist.

98 Lisaks on selline tegemata jätmine diskrimineeriv. Ta märgib, et kui komisjon oleks adresseerinud talle 25. novembri 1994. aasta otsuse, oleks ta saanud lõpetada ette heidetud tegevuse asjaomase otsuse adressaatide eeskujul.

99 Seetõttu tuleb vaidlustatud otsus tühistada. Teise võimalusena tuleks EFTA järelevalveameti poolt komisjonile saadetud dokumendid kõrvaldada kohtuvaidlusest ja hinnata vaidlustatud otsuse seaduslikkust ilma nendeta. Lõpuks leiab Dalmine veel seda, et rikkumise lõppemiskuupäevaks tuleb pidada 25. novembrit 1994, millal komisjon oleks pidanud teavitama teda tema kahtlustamisest.

100 Komisjon ei nõustu nende etteheidetega.

101 Kõigepealt lükkab ta tagasi argumendid, mille kohaselt tema uurimispädevus on piiratud EFTA järelevalveameti taotluse sõnastusega. Ta tuletab meelde, et ta võib algatada uurimise omal algatusel. Ta leiab, et ta võib *a fortiori* tegutseda omal algatusel, kui ta on saanud teavet EFTA järelevalveametilt. Viimati nimetatu ei saa ära võtta või piirata seda pädevust. Kui ta otsustas läbi viia kontrolli, ei saanud ta olla teadlik, kas selle uurimise tulemused on asjakohased EMP lepingu artikli 53 või EÜ artikli 81 suhtes, mille sätteid kohaldatakse ettevõtjate vaheliste kartellikokkulepete suhtes, mis mõjutavad ühendusesisest kaubandust.

102 Teiseks tõdeb komisjon, et Dalmine oli erinevas olukorras võrreldes 25. novembri 1994. aasta otsuse adressaatidega. Kuna on ilmne, et Dalmine oli kartellikokkuleppesse segatud, otsustas komisjon Dalminet kontrollida ja andis talle võimaluse toimikuga tutvumiseks.

Esimese Astme Kohtu hinnang

103 Seoses Dalmine argumentidega, mis moodustavad käesoleva väite esimese osa ja mille kohaselt laiendas komisjon ebaseaduslikult oma uurimise ulatust, milles EFTA

järelevalveamet palus tal teha koostööd, tuleb kõigepealt meelde tuletada, et Euroopa Kohus on sedastanud oma 10. aprilli 1992. aasta arvamuses 1/92 (EKL 1992, lk I-2821), et EÜ asutamislepinguga olid kooskõlas tema pädevusse kuuluvad EMP lepingu sätted, eelkõige selle artikkel 56, mis käsitleb pädevuse jagamist konkurentsiasjades EFTA järelevalveameti ja komisjoni vahel.

104 Enne asjaomase järelduse tegemist viimati nimetatud artikli kohta on Euroopa Kohus märkinud eriti mainitud arvamuse punktides 40 ja 41, et ühenduse pädevus sõlmida rahvusvahelisi lepinguid konkurentsi valdkonnas sisaldab ilmtingimata võimalust kiita heaks lepingureeglid, mis käsitlevad lepingu poolte pädevuse jaotamist konkurentsiasjades niivõrd, kuivõrd asjaomaste sätetega ei moonutata ühenduse ja tema institutsiooni pädevust, nagu seda mõistetakse asutamislepingus.

105 Seega nähtub arvamusest 1/92, et EMP artikkel 56 ei moonuta EÜ asutamislepingus ette nähtud ühenduse pädevust konkurentsi valdkonnas.

106 Sellega seoses nähtub nii EMP artiklist 56 kui ka arvamuse 1/92 sissejuhatavas osas „Kokkuvõte komisjoni taotlusest" esitatud asjaomase sätte üksikasjalikust kirjeldusest, et kõik konkurentsiasjad, mis kuulusid ühenduse pädevusse enne EMP lepingu jõustumist, jäävad komisjoni ainupädevusse pärast asjaomase lepingu jõustumist. Kõik asjad, milles mõjutatakse ühenduse liikmesriikidevahelist kaubandust, jäävad edasi komisjoni pädevusse sõltumata sellest, kas need kahjustavad ka ühenduse ja EFTA riikide vahelist kaubandust ja/või EFTA riikide omavahelist kaubandust või mitte.

107 Eeltoodu põhjal tuleb sedastada, et EMP lepingu sätteid ei tule tõlgendada nii, et komisjon jääb ilma, isegi ajutiselt, pädevusest kohaldada EÜ artiklit 81 konkurentsivastase lepingu suhtes, mis mõjutab ühenduse liikmesriikide vahelist kaubandust.

108 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et komisjon kasutas terastorude sektoris uurimise algatamist käsitleva 25. jaanuari 1994. aasta otsuse õiguslike alustena eelkõige EÜ artiklit 81 ja määrust nr 17. Selle uurimise raames kasutas komisjon pädevust, mis talle on antud määrusega nr 17 vaidlustatud otsuses nimetatud tõendite kogumiseks, ja määras trahvid konkurentsivastase lepingu eest asjaomase otsuse artiklites 1 ja 2 üksnes EÜ artikli 81 alusel.

109 Sellest tulenevalt tuleb käesoleva väite esimene osa tagasi lükata.

110 Seoses käesoleva väite teise osaga tuleb sedastada, et ühenduse õiguses puudub õigus olla informeeritud haldusmenetluse staadiumis enne vastuväiteteatise ametlikku väljaandmist. Kui Dalmine seisukohaga nõustuda, viiks see selleni, et tekiks õigus saada teavet uurimisest olukorras, kus ettevõtjat kahtlustatakse, see võib aga tõsiselt takistada komisjoni tööd.

111 Seoses argumendiga väidetavast diskrimineerimisest, et Dalmine ei saanud võimalust lõpetada õigeaegselt rikkumisi, milles teda süüdistati, tuleb sedastada seoses vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumisega, et komisjon sedastas rikkumise olemasolu üksnes 1. jaanuarini 1995 (vt punkt 317 jj ning tänase kuupäevaga otsus liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00: JFE Engineering jt *v.* komisjon ja tänase kuupäevaga otsus kohtuasjas T-44/00:

Mannesmannröhren-Werke *v.* komisjon, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata). Arvestades seda, et kontrollid toimusid 25. novembri 1994. aasta otsuse adressaatide asukohtades 1. ja 2. detsembril 1994 (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 1), sai Dalmine uurimise kohta teavet vaid üks kuu enne, kui lõppes rikkumine, milles teda süüdistati, või isegi pärast selle lõppemist, kui arvestada eespool nimetatud kohtuotsustes sedastatud rikkumise kestust.

112 Seetõttu, isegi kui oletada, et Dalmine oleks otsustanud oma rikkumise kohe lõpetada, oleks tal olnud võimatu lõpetada turgude jagamise lepingu konkurentsivastast mõju enne rikkumisperioodi lõppemist ja nii vähendada selle kestust. Seetõttu ei ole Dalmine argument vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise suhtes asjakohane.

113 Vaidlustatud otsuse artiklis 2 märgitud rikkumisega seoses on piisav sedastada, et Dalmine ja Vallourec peatasid nendevahelise tarnelepingu kohaldamise alles alates vastuväiteteatise saamisest 1999. aasta jaanuaris, samas kui esimene kontroll Dalmine äriruumides toimus 1997. aasta veebruaris. Tuleb sedastada, et kui Dalmine ei suutnud võtta meetmeid rikkumise lõpetamiseks 1997. aasta veebruaris, puudub põhjus oletada, et ta oleks seda teinud võimaliku kontrolli tagajärjel 1994. aasta detsembris.

114 Eeltoodust tulenevalt tuleb käesolev väide tervikuna tagasi lükata.

Juurdepääs toimikule

Poolte argumendid

115 Dalmine väidab, et ta ei saanud tutvuda kogu toimikuga. Vaatamata tema taotlusele ei võimaldanud komisjon tutvuda EFTA järelevalveameti poolt saadetud dokumen-

tidega. Komisjon põhjendas seda dokumentide sisese olemusega ilma muude selgitusteta või nende sisu uurimiseta ja eelkõige eristamata EFTA järelevalveameti hinnanguid sisaldavaid dokumente teistest dokumentidest, mis olid lihtsalt temalt saadud, kooskõlas toimikule juurdepääsu teatise 19. joonealuse märkusega. Dalmine leiab, et sellega on võetult talt õigus tutvuda teatavate süütõenditega, mis võisid sisalduda EFTA järelevalveameti toimikus.

116 Muu hulgas heidab Dalmine komisjonile ette, et viimane ei näidanud talle kogu toimiku ulatuses dokumente, mis saadi 25. novembri 1994. aasta otsusega määratud kontrolli käigus, kuigi tegemist on süütõenditega (vaidlustatud otsuse punkt 53).

117 Komisjon vastab neile etteheidetele, et ta ei ole haldusmenetluses kohustatud teavitama ettevõtjaid dokumentidest, mis ei sisaldu tema uurimistoimikus ja mida ta ei kavatse kasutada asjaomaste poolte süüdistamisel lõplikus otsuses (vt eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 383). Lisaks tuletab komisjon meelde, et ta ei ole kohustatud haldusmenetluse käigus andma juurdepääsu sisedokumentidele.

Esimese Astme Kohtu hinnang

118 Toimikule juurdepääsu käsitleva teatise punkt II A 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Asjaajamise lihtsustamiseks ja tõhustamiseks asetatakse sisedokumendid tulevikus uuritavate juhtumitega seotud sisedokumentide toimikusse (ilma juurdepääsuta), mis sisaldab kronoloogilises järjekorras kõiki sisedokumente. Sellesse kategooriasse

liigitamist kontrollib ärakuulamise eest vastutav ametnik, kes vajadusel tõendab, et selles sisalduvad paberid on „sisedokumendid".

Sisedokumentideks loetakse näiteks järgmised dokumendid:

[...]

c) juhtumit käsitlev kirjavahetus teiste ametivõimudega ([19]);

[...]"

119 Toimikule juurdepääsu käsitleva teatise 19. joonealune märkus täpsustab järgmist:

„Ametivõimudelt saadud dokumentide konfidentsiaalsust on tarvis kaitsta; see reegel kehtib mitte üksnes konkurentsiküsimustega tegelevatelt asutustelt, vaid ka teistelt ametiasutustelt, liikmesriikidelt või mitteliikmesriikidelt saadud dokumentide puhul [...] Tuleb siiski teha vahet teiste ametivõimude arvamustel või kommentaaridel, mille kaitse on absoluutne, ning nende poolt esitatud konkreetsetel dokumentidel, millele erand alati ei laiene [...]"

120 Tuleb märkida, et toimikule juurdepääsu käsitleva teatise punkti II A 2 sõnastusest tuleneb, et kontroll, mida ärakuulamise eest vastutav ametnik teostab, et kontrollida toimikus sisalduvate dokumentide sisest laadi, ei ole haldusmenetluse süstemaatiline staadium. Kui arvestada seda, et vastavalt asjaomasele punktile „võib" ärakuulamise eest vastutav ametnik teha säärast kontrolli „vajadusel", tuleb järeldada, et juhul, kui teatavate dokumentide liigitamist „sisedokumentideks" ei vaidlustata, ei ole ärakuulamise eest vastutava ametniku sekkumine vajalik. Lisaks oli Dalmine ülesanne paluda ärakuulamise eest vastutaval ametnikul kontrollida EFTA järelevalveameti poolt komisjonile edastatud dokumentide sisest laadi ja liigitamist sisedokumentideks.

121 Vastusena Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele, mis nägi ette kogu komisjoni ja Dalmine vahelise sisedokumente puudutava kirjavahetuse esitamise, esitas kumbki pool Dalmine 7. juuni 1999. aasta kirja. Muu hulgas väitis Dalmine selles kirjas, et ta ei suuda teha kindlaks EFTA järelevalveametilt saadud dokumente, mis seejärel saadeti komisjonile. Ta palus komisjonil saata talle need tõendid, et tal oleks juurdepääs kogu tema kohtuasja toimikule. Dalmine ei palunud siiski 7. juuni 1999. aasta kirjas ärakuulamise eest vastutaval ametnikul kontrollida komisjonile saadetud dokumentide võimalikku sisest laadi.

122 Komisjon esitas ka Dalminele 11. mail 1999 saadetud kirja, millega ta teavitas EFTA järelevalveameti 25. novembri 1994. aasta otsusest, mille alusel paluti komisjonil korraldada ühenduse territooriumil kontrollid EMP lepingu protokolli nr 23 artikli 8 lõike 3 alusel, ning komisjoni otsused kontrollide tõhusast läbiviimisest määruse nr 17 artikli 14 lõike 3 alusel.

123 Vastusena Esimese Astme Kohtu teisele küsimusele täpsustas komisjon, et dokumendid, mille ta sai EFTA järelevalveametilt, lisati haldustoimikusse ja

paiknevad toimiku lehekülgedel 1–350 pealkirja all „Sisedokumendid, millest ei teavitata". On kindel, et Dalmine, nagu teised vastuväiteteatise adressaadid, sai tutvuda komisjoni haldustoimikuga 11. veebruarist kuni 20. aprillini 1999. Sellest järeldub, et ta sai kindlaks teha, et toimik sisaldas 350 lehekülge sisedokumente, millele juurdepääsu komisjon keelas, ja seetõttu ei saa kontrolltaotluse esitamata jätmist seoses dokumentide sisese laadiga põhjendada asjaoluga, et ta ei olnud nende olemasolust teadlik.

124 Sellega seoses ei ole käesoleva väite uurimisel asjakohane asjaolu, et need dokumendid on EFTA järelevalveameti poolt hiljem komisjonile saadetud dokumendid ega ole komisjoni sisedokumendid, nagu Dalmine oletas, enne kui ta sai 11. mai 1999. aasta kirja. Toimikule juurdepääsu käsitleva teatise 19. joonelause märkuse sõnastusest nähtub, et nii ühenduse kui ka ühendusevälistelt teistelt ametiasutustelt saadud sisedokumentidel peab olema sama kaitse nagu komisjoni sisedokumentidel.

125 Igal juhul tuleb märkida, et Esimese Astme Kohus palus komisjonil esitada menetlust korraldava meetme raames nimekiri, millest nähtub haldustoimiku lehekülgede 1–350 sisu. Nimekirjast on näha, et kõik asjaomased dokumendid on vaieldamatult sisedokumendid, mistõttu kontrolli puudumine ärakuulamise eest vastutava isiku poolt ei saanud igal juhul mõjutada Dalmine võimet ennast kaitsta ega rikkunud järelikult tema kaitseõigusi.

126 Seoses Dalmine etteheitega, et tal oli võimatu tuvastada kontrollide käigus saadud süütõenditena kasutatavaid dokumente, on piisav meelde tuletada, et Dalmine sai tutvuda kogu haldustoimikuga. Kuna kontrollide seaduslikkust ei saa muuta enam küsitavaks (vt eespool punktid 103–114), ei saanud käesolev Dalmine nimetatud probleem, isegi kui oletada, et tõeline, mõjutada tema kaitseõigusi. Dalmine tõstatas küll küsimuse asjaomaste dokumendite saamise seaduslikkusest, ent ei märkinud seda, kuidas dokumentide saamisviis oleks saanud mõjutada tema õigusi.

127 Eeltoodust lähtudes tuleb käesolev väide tagasi lükata.

2. *Põhiküsimusega seonduvad väited*

Vaidlustatud otsuse ülearused põhjendused

Poolte argumendid

128 Dalmine vaidleb vastu komisjoni valikule esitada vaidlustatud otsuses teatavaid faktilisi asjaolusid, mis sellele vaatamata, et nad ei olnud seotud sedastatud rikkumisega, võisid teda kahjustada. Ta tuletab meelde, et ei ühenduseväliseid turge puudutavate kartellidega seotud järeldusi ega ka hindade kindlaksmääramisega seotud järeldusi (vaidlustatud otsuse punktid 54–61, 70–77, 121 ja 122) ei peetud vaidlustatud otsuse artiklis 1 ja 2 nimetatud rikkumisteks. Need põhjendused olid seega vaidlustatud otsuses ülearused. Dalmine kardab, et need järeldused võivad hiljem olla kolmandate ettevõtjate hüvitamisnõuete aluseks.

129 Dalmine märgib, et oma vastuses vastuväiteteatisele ja ärakuulamise käigus palus ta jätta komisjonil vaidlustatud otsusest välja viited muudele faktilistele asjaoludele kui neile, mis moodustavad rikkumise. Taotluse eesmärk oli kaitse kolmandate isikute nõuete eest. Komisjon ei vastanud sellele taotlusele.

130 Oma väidete toetuseks tugineb Dalmine EÜ artiklis 287 ja määruse nr 17 artikli 20 lõikes 2 kaitstavale ametisaladusele, mis paneb komisjonile tõelise „teenistusdiskreetsuse" kohustuse (vt kohtujurist Lenzi ettepanek 24. juuni 1986. aasta otsusele kohtuasjas 53/85: AKZO Chemie *v.* komisjon, EKL 1986, lk 1965, 1966, 1977).

131 Lisaks rõhutab Dalmine, et komisjon on kohustatud avalikustama üksnes „otsuse peamise sisu" ja et „tuleb arvestada ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi" (määruse nr 17 artikli 21 lõige 2). Dalmine sõnul hõlmab konkurentsivaldkonnas tehtud otsuse „peamine sisu" lisaks resolutiivosale põhilisi põhjendusi, millele komisjon tugineb. Välja tuleks seevastu jätta argumendid, mis ei seondu EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumisega. Dalmine palub Esimese Astme Kohtul tühistada sedastused, mis ei ole asjakohased, ja teha vaidlustatud otsuse kehtivusega seoses sobivaid järeldusi.

132 Komisjon täpsustab, et vastuse esitamise kuupäeval uuris ta veel vaidlustatud otsuses sisalduvate teatavate andmete konfidentsiaalsena käsitlemise nõudeid, pidades silmas selle hilisemat avaldamist Euroopa Liidu Teatajas. Dalminel oli seega võimalus nõuda, et asjaomase otsuse teatavaid lõike ei avaldataks.

133 Komisjon lükkab ümber kinnituse, mille kohaselt vaidlustatud otsus sisaldab teavet, mille avaldamine võiks seada Dalmine kolmandate isikute poolt esitatavate hüvitamisnõuete ohtu. Hagejale ei saa olla kahjulik asjaolu, et teatavaid tegevusi ei sedastatud EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise koostisosana.

Esimese Astme Kohtu hinnang

134 On piisav sedastada, et pole olemas õigusnormi, mis võimaldab otsuse adressaadil EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagiga vaidlustada otsuse teatavaid põhjendusi, kui asjaomased põhjendused ei tekita kohustuslikke õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad tema huve (vt 22. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-125/97 ja T-127/97: Coca-Cola *v.* komisjon, EKL 2000, lk II-1733, punktid 77 ja 80–85). Põhimõtteliselt ei tekita otsuse põhjendused sääraseid tagajärgi. Hageja ei ole käesoleval juhul tõendanud, kuidas vaidlustatud põhjendused tekitavad tema õiguslikku olukorda muutvaid tagajärgi.

135 Eeltoodust tuleneb, et käesoleva väitega ei saa nõustuda.

Vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumine (Euroopa-Jaapani klubi)

136 Dalmine ei sea kahtluse alla vaidlustatud otsuse adressaatide vahelise lepingu olemasolu, kuid osutab, et leping ei puudutanud ühenduse kodumaiseid turge ja et seega ei kuulu leping EÜ artikli 81 lõikes 1 sisalduva keelu alla. Sellega seoses esitab Dalmine kahte liiki põhjendusi.

Asjaomase turu ja vaidlustatud otsuse adressaatide käitumise analüüsiga seonduvad väited

— Poolte argumendid

137 Dalmine leiab, et vaidlustatud otsus ei ole kooskõlas EÜ artiklis 253 nõutava põhjendamiskohustusega ja et selles kohaldatakse ebaõigesti EÜ artiklit 81. Kuna

komisjon ei ole asjaomaseid turge põhjalikult analüüsinud, ei saanud ta hinnata, kas EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamistingimused olid täidetud, mistõttu on ta asjaomast sätet rikkunud.

138 Dalmine kritiseerib sedastusi, mille kohaselt õmbluseta torude tootjad austasid üksteise kodumaiseid turge. Ta tuletab meelde, et väidetavad rikkumised puudutavad vaid kahte tooterühma: OTCG-standardtorusid ja projektikohaseid magistraaltorusid. Komisjon ei ole esitanud andmeid asjaomaste toodete kohta, et kontrollida, kas EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamistingimused, mis puudutavad konkurentsipiirangute olemasolu ja mõjusid liikmesriikide vahelisele kaubandusele, on täidetud. Ta tugineb andmetele, mis puudutavad palju laiemat toote valikut (vt näiteks vaidlustatud otsuse lisad 1, 3 ja 4). Komisjon jõudis seega järeldusele, et kodumaistel terastorude tootjatel oli oma kodumaistel turgudel valitsev seisund.

139 Dalmine väidab, et komisjon oleks jõudnud hoopis teistsugusele järeldusele, kui ta oleks piirdunud asjaomaste toodete turul esineva seisundi uurimisega. Hageja müüs OCTG-standardtorusid Itaalia turul vaid tühises koguses, vastupidi sellele, mida võiks järeldada vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 sisalduva tabeli põhjal, samas kui seda toodet müüsid sellel turul vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad tootjad selgelt märkimisväärsemas koguses. Hageja rõhutab, et komisjoni väidetav turgu valitsev seisund puudutas üksnes eritorude müüki kodumaistele naftaettevõtjatele.

140 Hageja tuletab meelde, et eespool punktis 78 esitatud põhjustel ei ole Biasizzo avaldused süütõenditena usaldusväärsed. Lisaks ei saanud asjaomased avaldused pidada silmas muud kui OCTG-torude müüki, sest hageja äritegevus ei hõlmanud rikkumise toimepanemise ajal magistraaltorusid. Olukorras, kus enamik OCTG-torude müügist äriühingule Agip olid eritorud, puudutasid need avaldused vaid

väikest osa asjaomaste toodete müügist. Lisaks olid need avaldused vastuolus vaidlustatud otsuse lisades sisalduvate andmetega.

141 Seoses projektikohaste magistraaltorude müügiga Itaalia turul leiab Dalmine, et tal oli vaidlustatud otsuse adressaatideks olevatest konkurentidest kõige tugevam positsioon. Projektikohased magistraaltorud olid siiski vaid väga väike osa Itaalia turul müüdud magistraaltorudest. Lisaks tuletab Dalmine meelde, et ta müüs asjaomase ajavahemiku jooksul märkimisväärse koguse projektikohaseid magistraaltorusid Ühendkuningriigi turul ning väiksema koguse Saksamaal ja Prantsusmaal. Lisaks heidab ta komisjonile ette, et viimane jättis tähelepanuta asjaolu, et projektikohaseid magistraaltorusid võib teatavatel kasutuseesmärkidel asendada keevisterastorudega. Lõpuks märgib ta, et muudest kolmandatest riikidest kui Jaapanist pärinevate OCTG-torude ja magistraaltorude import asjaomaste toodete turul Itaalias vähendas Dalmine majanduslikku tähtsust märkimisväärselt.

142 Komisjon vastab, et ta hindas asjaomase kartellikokkuleppe mõju ühenduse tasandil.

143 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 sisalduvast tabelist nähtub, et kodumaiste turgude jagamist järgiti asjaomaste toodete puhul. Valloureci ja Dalmine juhtide avaldused Bergamo prokurörile kinnitavad neid andmeid. Viimastega seoses lükkab komisjon ümber hageja kriitika Biasizzo avalduste usaldusväärsuse suhtes.

144 Seoses Itaalia turu olukorraga tuletab komisjon meelde, et OCTG-standardtorude ja projektikohaste magistraaltorude müük Dalmine poolt oli ajavahemikus 1990–1995 keskmiselt 13 506 tonni aastas (Dalmine vastus komisjoni määruse nr 17 artikli 11

alusel esitatud taotlusele). Samal ajal ulatus kaheksa lepingupooleks oleva äriühingu müük asjaomastel turgudel kokku 14 869 tonnini (vt vaidlustatud otsuse lisa 2, Itaalias tarnitud keermestatud standardtorude maht ehk 1 514 tonni liidetuna Itaalias tarnitud projektikohaste magistraaltorude mahuga ehk 13 355 tonniga). Sellest järeldub, et Dalminele kuulus sel ajal 91% vastavate toodete turust Itaalias.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

145 Seoses EÜ artikli 253 rikkumisega tuleb väljakujunenud kohtupraktika kohaselt põhjenduse nõuetekohasust hinnata konkreetse juhtumi asjaoludest lähtudes, milleks on eelkõige akti sisu, esitatud põhjenduste iseloom ning huvi, mis võib akti adressaatidel või teistel otseselt ja individuaalselt aktist puudutatud isikutel selgituste saamise vastu olla (vt näiteks 29. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-56/93: Belgia *v.* komisjon, EKL 1996, lk I-723, punkt 86, ja 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *v.* Sytraval ja Brink's France, lk I-1719 punkt 63). Tegelikult piisab, kui komisjon esitab oma otsustes faktilised asjaolud ja õiguslikud kaalutlused, millel on nende ülesehituse jaoks oluline tähtsus (vt selle kohta 17. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-111/96: ITT Promedia *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-2937, punkt 131).

146 Eelmises punktis nimetatud kohtupraktika põhjal tuleb järeldada, et komisjoni otsuse ülearuste põhjenduste suhtes esitatud etteheited tuleb kohe tagasi lükata kui mittemõjuvad, sest need ei saa olla aluseks meetme tühistamisele (vt analoogia alusel 8. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-122/01 P: T. Port *v.* komisjon, EKL 2003, lk I-4261, punkt 17; vt ka eespool punkt 134).

147 Tuleb meelde tuletada, et komisjonil ei ole EÜ artikli 81 rikkumise kindlakstegemiseks kohustust tõendada konkurentsi kahjustava mõju olemasolu, kui ta on teinud kindlaks konkurentsi piirava lepingu või kooskõlastatud tegevuse olemasolu (vt 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-143/89: Ferriere Nord *v.* komisjon, EKL 1995, lk II-917, punkt 30 jj, ja 11. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-141/94: Thyssen Stahl *v.* komisjon, EKL 1999, lk II-347, punkt 277).

148 Käesoleval juhul tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise olemasolu sedastamiseks tugineb komisjon peamiselt turgude, kaasa arvatud Saksamaa, Ühendkuningriigi, Prantsusmaa ja Itaalia turgude jagamise lepingu konkurentsivastasele eesmärgile ja viitab selleks dokumentaalsetele tõenditele (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 62–67 ja eespool punktis 111 viidatud kohtuotsus JFE Engineering jt *v.* komisjon, punktid 173–337).

149 Sellest järeldub, et vaidlustatud otsuse põhjendus 68, mis puudutab asjaomase lepingu mõju, on alternatiivne põhjendus ja järelikult ülearune vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise olemasolu põhjenduste osa üldises ülesehituses. Isegi kui oletada, et Dalmine suudaks teha asjaomase alternatiivse põhjendamise ebapiisavuse kindlaks, ei tule tühistada vaidlustatud otsuse artiklit 1 juhul, kui konkurentsivastane eesmärk tõendatakse käesolevas asjas õiguslikult piisavalt (vt allpool punkt 152). Järelikult ei väide põhjendamise puudumise kohta selles suhtes mõjuv ja tuleb seetõttu tagasi lükata.

150 Lisaks tuleb sedastada seoses Dalmine argumendiga, et vaidlustatud otsuses sedastatud faktilised asjaolud ei moodusta EÜ artikli 81 rikkumist, et selle argumendi toetuseks esitatud põhjendused on seotud põhiliselt karistatavaks loetud lepingu praktilise mõju väidetava puudumisega, kuna selles lepingus peetakse silmas eeskätt OCTG-standardtorusid ja projektikohaseid magistraaltorusid.

151 Arvestades veelkord seda, et komisjon ei ole kohustatud tõendama konkurentsi kahjustava mõju olemasolu EÜ artikli 81 rikkumise tuvastamiseks, kui ta on tõendanud lepingu olemasolu, mille eesmärk on konkurentsi piiramine (vt eespool punkt 147 ja viidatud kohtupraktika), ja et ta on tuginenud põhiliselt turgude jagamise lepingu konkurentsi piiravale eesmärgile, on Dalmine argumendid lepingu mõjust käesolevas kontekstis asjakohatud.

152 Siiski on Dalmine seadnud kahtluse alla ka Biasizzo avalduste tõendusjõu, märkides eelkõige seda, et nende autor oli põhimõtteliselt vastutav OCTG-torude, kuid mitte projektikohaste magistraaltorude müügi eest. Sellega seoses on piisav sedastada, et komisjon tugineb inkrimineeritud lepingu eesmärgi suhtes vaidlustatud otsuses hulgale tõenditele, mille asjakohasust Dalmine ei vaidlusta, eelkõige Verluca lühikestele, kuid otsestele avaldustele, kuid mitte üksikule tõendile, mille tõendusjõu Dalmine vaidlustab. Isegi kui oletada, et kriitika on põhjendatud, ei saa vaid see üksi tuua kaasa vaidlustatud otsuse tühistamise.

153 Igal juhul tuleb märkida, et Biasizzo ütlusi toetavad Biasizzo kaastöötajate ütlused, mis sisalduvad komisjoni toimikus ja millele komisjon on Esimese Astme Kohtus tuginenud, kuid millele ei ole viidatud vaidlustatud otsuses. Eelkõige nähtub komisjoni toimiku leheküljel 8220b 6 taasesitatud Jachia 5. juuni 1995. aasta ütlustest, et „erinevatele tarnijatele kuuluvate piirkondade austamiseks" oli olemas leping, ja komisjoni toimiku leheküljel 8220b 3 taasesitatud Ciocca 8. juuni 1995. aasta ütlustest, et „torude tootjate kartell tegutses maailma mastaabis".

154 Ilma et oleks vaja lahendada poolte seisukohtade erinevusi seoses täpse ajavahemikuga, mille jooksul Biasizzo vastutas vaidlustatud otsuses silmas peetud kahte liiki toodete müügi eest, on igal juhul käesolevas asjas kindel, et ta vastutas Dalmine OCTG-torude müügi eest olulise ajavahemiku jooksul rikkumise perioodil ja projektikohaste magistraaltorude müügi eest vähemalt mitme kuu jooksul rikkumise perioodil, mistõttu ta tundis kirjeldatud faktilisi asjaolusid otseselt.

155 Selles osas tuleb järeldada, et Biasizzo ütlused on usaldusväärsed eelkõige seal, kus need kinnitavad Verluca avaldusi tema poolt kirjeldatud kodumaiste turgude jagamise lepingu olemasolust (vt selle kohta eespool punktis 111 viidatud kohtuotsus JFE Engineering jt *v.* komisjon, punkt 309 jj).

156 Lõpuks olukorras, kus Dalmine muudab küsitavaks vaidlustatud otsuse artiklis 1 karistatavaks loetud turgude jagamise lepingu mõju olemasolu liikmesriikide vahelisele kaubandusele, tuleb meelde tuletada, et selleks, et otsus, leping või kooskõlastatud tegevus saaks mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, peab olema võimalik piisava tõenäosusega ning kõigi asja mõjutavate faktiliste ja õiguslike asjaolude põhjal ette näha, et neil võib olla otsene või kaudne, tegelik või potentsiaalne mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele (vt eelkõige 28. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-395/94: Atlantic Container Line jt *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-875, punktid 79 ja 90). Sellest järeldub, et komisjonil ei ole vaja tõendada säärase mõju tegelikku olemasolu kaubandusele (viidatud kohtuotsus Atlantic Container Line jt *v.* komisjon, punkt 90), vaid on oluline, et asjaomane tegelik või potentsiaalne mõju ei oleks tühine (25. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-475/99: Ambulanz Glöckner, EKL 2001, lk I-8089, punkt 48).

157 Sellisel lepingul, mille eesmärk on ühenduse kodumaiste turgude jagamine ja mille eest karistatakse vaidlustatud otsuse artiklis 1, on ilmtingimata potentsiaalne mõju, mis lepingu rakendamisel konkretiseerudes vähendab ühendusesisest kaubandusmahtu. Seetõttu on selge, et see tingimus on täidetud vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise osas.

158 Eeltoodust lähtudes tuleb tagasi lükata kõik Dalmine poolt esitatud vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumist puudutavad turu analüüsi käsitlevad argumendid ja väited.

Dalmine osalemine rikkumises

— Poolte argumendid

159 Dalmine rõhutab, et tema osalemine vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises ei avaldanud konkurentsile tuntavat mõju. Kui arvestada tema tagasihoidlikku seisundit Itaalia OCTG-standardtorude ja projektikohaste magistraaltorude turul, leiab hageja, et tal ei saanud olla õmbluseta torude tootjate hulgas juhtivat rolli. Lisaks märgib ta, et ta ei täitnud asjaomase kartellikokkuleppe tingimusi ja teised tootjad pidasid teda rikkujaks. Arvestades turu omadusi ja kartellikokkuleppe järgimist tagava karistusmehhanismi puudumist, ei kahjustanud kartellikokkulepe konkurentide või vaidlustatud otsuse adressaatide huve. Dalmine heidab komisjonile ette, et ta ei arvestanud neid asjaolusid ning et ta teinud vahet Dalmine olukorra ja teiste vaidlustatud otsuse adressaatideks olevate äriühingute olukorra vahel.

160 Komisjoni sõnul on Dalmine argumendid põhjendamatud. Selleks, et kindlaks teha, kas äriühingud on rikkunud EÜ artikli 81 lõiget 1, on ainus asjakohane küsimus, kas nende käitumine turul on tahete konkurentsi tulemus.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

161 Tuleb veelkord märkida, et komisjon võttis arvesse piirava eesmärgi, mis oli turgude jagamise lepingul, milles Dalmine osales, mistõttu võimalik tõendite puudumine Dalmine individuaalsest konkurentsivastasest käitumisest ei mõjuta vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise sedastamist (vt selle kohta eespool punktis 44

viidatud tsemendi kohtuotsus, punktid 1085–1088 ja eespool punkt 147 ning seal viidatud kohtupraktika). Sellele lisaks on komisjon tuginenud peamiselt dokumentaalsetele tõenditele eelkõige vaidlustatud otsuse punktides 62–67, et tuvastada Dalmine osalemine viimati nimetatud rikkumises (vt ka eespool punkt 152).

162 Seoses asjaoluga, et Dalmine kinnitab oma tegutsemisvabaduse säilimist praktikas, tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktikas on sedastatud, et kui ettevõtja osaleb ettevõtjate konkurentsivastase eesmärgiga koosolekutel ja kui ta avalikult ei tagane seal toimuvast, andes teistele pooltele mõista, et ta osaleb nende koosolekute tagajärjeks olevas kartellikokkuleppes ja tegutseb sellega kooskõlas, võib järeldada, et ettevõtja osaleb vastavas kartellikokkuleppes (17. detsembri 1991. aasta otsus kohtuasjas T-7/89: Hercules Chemicals *v.* komisjon, EKL 1991, lk II-1711, punkt 232; 10. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas T-12/89: Solvay *v.* komisjon, EKL 1992, lk II-907, punkt 98; 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-141/89: Tréfileurope *v.* komisjon, EKL 1995, lk II-791, punktid 85 ja 86, ning eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 1353).

163 Eelnevast tulenevalt ei saa käesoleva väitega nõustuda. Järelikult tuleb vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamisnõue tagasi lükata.

Vaidlustatud otsuse artiklis 2 nimetatud rikkumine

Coruse ja Dalmine vahelise tarnelepingu tingimused

— Poolte argumendid

164 Dalmine ei nõustu komisjoni hinnangutega Corusega sõlmitud tarnelepingute teatavate tingimuste ebaseaduslikkusest. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 153

märkis komisjon ilmselt, et kuigi Coruse tarnelepingud ei olnud kodumaiste turgude jagamist puudutavate Euroopa-Jaapani klubis kokku lepitud põhireeglite rakendamismeetmed, olid nende teatavad tingimused igal juhul keelatud EÜ artikli 81 lõike 1 alusel.

165 Esiteks vaidlustab Dalmine õigusliku hinnangu, mis on tehtud Corusele müüdava koguse kindlaksmääramise tingimuste kohta.

166 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 153 kinnitab komisjon, et „määratledes [Corusele] tarnitavate [siledate torude] kogused protsentuaalselt, mitte kindlaksmääratud hulgana, kohustusid Vallourec, [Mannesmann] ja Dalmine tarnima konkurendi kasuks teadmata koguseid ette", mille hageja vaidlustab.

167 Dalmine väidab, et kuna Coruse vajadused muutusid ettenägematult vastavalt nõudluse arengule, ei saanud Corus riskida võtta kohustust viieks aastaks osta siledaid torusid igal aastal kindlaksmääratud koguses.

168 Lisaks lükkab Dalmine ümber selle, et ta võttis kohustuse tarnida Corusele kindlaksmääramata koguses siledaid torusid. Tarnelepingu punkt 4 nägi ette, kuidas pooled asjaomase koguse määrasid. Tingimus on sõnastatud järgmiselt:

„Iga konkreetse kalendrikuu vajaduse kohta kinnitab [Corus] nõutava tonnaaži kolm kuud ette (näiteks jaanuari lõpus kinnitab ta aprilli tonnaaži). Seejärel täpsustab [Corus] ühe kuu tonnaaži tellimuse üksikasjad kaks kuud ette (näiteks veebruari

lõpus kinnitab ta aprilli tellimuse üksikasjad). Dalmine kinnitab tellimuse üksikasjade muudatused vähemalt 10 päeva enne valmistamiskuu algust. Hilisemaid muudatusi saab teha pärast selle tähtaja möödumist üksnes poolte vahelisel kirjalikul kokkuleppel."

169 Asjaomane sätte näeb veel ette:

„Ametlikke koosolekuid operatiivsetest ja tehnilistest suhetest peetakse [Coruse] ja Dalmine vahel igakuiselt, et tagada regulaarsed tarned ja kehtestada tarnete prognoosiprogramm (vähemalt kolm kuud ette)."

170 Dalmine vaidleb vastu, et ta keeldus saamast kasu võimalikust keermestatud torude nõudluse suurenemisest Coruse siledate torude tarnekvoodi eest.

171 Esiteks olid keermestatud torude turud suletud, kuna VAM-ühendamistehnika oli Valloureci kontrolli all ja tema keermestatud standardtorude toodang oli minimaalne. Dalmine väidab, et talle ei saa ette heita Corusega kureerimata jätmist Ühendkuningriigi keermestatud eritorude turul, kus ta nagunii ei tegutse.

172 Teiseks vaidlustab Dalmine vaidlustatud otsuse põhjenduses 153 oleva argumendi, mille kohaselt ei oleks ta koos Mannesmanniga tarninud Corusele kindlaks määramata koguses siledaid torusid, kui tal ei oleks olnud kindlust, et Corus ei hakka olukorda ära kasutama oma turuosa suurendamiseks keermestatud torude

turul. Vaidlustatud otsuse kohaselt andis sellise kindluse hageja võimalus öelda leping üles raamatupidamisliku kahjumi puhul (vt Dalmine ja Coruse tarnelepingu punkt 9 alapunkt c). Dalmine vaidlustab sellise tõlgenduse. Ülesütlemise tingimus ei puudutanud juhtumit, milles kahjum tulenes sellest, et keermestatud torude nõudluse kasvust ei olnud võimalik otseselt kasu saada. See nägi vastupidi ette võimaluse, et kahjum oli seotud vastavate toodete nõudluse kestva vähenemisega ja järelikult siledate torude tarbimise vähenemisega Coruse poolt.

173 Teiseks vaidlustab Dalmine komisjoni tõlgenduse lepinguliste hindade kindlaksmääramisest. Vastavalt vaidlustatud otsusele (põhjendus 153) oli Corus kohustatud teavitama Mannesmanni ja Dalminet hindadest ning müüdud keermestatud torude kogusest, mille puhul on tegemist konfidentsiaalse teabega. Lisaks kritiseeris vaidlustatud otsus asjaolu, et siledate torude hind sõltus hinnast, millega Corus müüs need pärast keermestamist edasi.

174 Need hinnangud on alusetud ja ebapiisavalt põhjendatud. Seoses väidetava konfidentsiaalse teabe vahetusega täpsustab Dalmine, et Corus ei teavitanud teda turustatud keermestatud torude müügihindadest. Vastab tõele, et see hind oli üks näitaja, mis sisaldus siledate torude eest Coruse poolt makstud hinna arvutamise matemaatilises valemis. Siiski oli Corus see, kes vastutas arvutamise eest, millest Dalmine sai teada üksnes lõpptulemuse. Dalmine meenutab, et kui arvutatud hinna suhtes tekkis erimeelsus, võis ta pöörduda kolmanda sõltumatu isiku poole. Selline mehhanism võimaldas Corusel säilitada rakendavate hindade konfidentsiaalsust.

175 Komisjon kaitseb enda analüüsi, mille kohaselt müüdud koguste kindlaksmääramise lepinguline mehhanism piirab konkurentsi.

176 Seoses lepinguliste hindade kindlaksmääramise tingimuse kehtivusega rõhutab komisjon, et kasutatud valemi tõttu sõltus siledate torude hind keermestatud torude hinnast. Seetõttu puudus Vallourecil, Mannesmannil ja Dalminel huvi konkureerida Corusega Ühendkuningriigis keermestatud torude hinna osas.

177 Komisjon kinnitab oma veendumust selles, et asjaomase tarnelepingu punktis 6 nimetatud siledate torude hinna arvutamisel võeti arvesse andmeid, mida konkureerivad ettevõtjad ei oleks pidanud omavahel vahetama.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

178 Komisjon kirjeldab kolme tarnelepingu eesmärki ja mõju vaidlustatud otsuse põhjenduses 111 järgmiselt:

„Lepingute esemeks olid siledate torude tarned Põhjamere OCTG-turu liidrile, ja nende eesmärk oli hoida kodumaist tootjat Ühendkuningriigi turul, et saaks tagada Euroopa-Jaapani klubis kokkulepitud „fundamentals"-reeglite" järgimist Lepingute peamine eesmärk ja mõju oli nende konkurendi [Coruse] (1994. aastast Vallourec) kõikide vajaduste jagamine [Mannesmanni], Valloureci ja Dalmine vahel. Lepingute alusel muudeti siledate torude ostuhind sõltuvaks [Coruse] poolt müüdavate keermestatud torude hinnast. Need sisaldasid ka [Corusele] kehtestatud tarnepiirangut (alates 1994. aasta veebruarist Vallourecile) ning neis kohustati [Corust] konkurente teavitama rakendatavatest hindadest ja müüdavatest kogustest. Lisaks kohustusid [Mannesmann], Vallourec (1994. aasta veebruarini) ja Dalmine tarnima konkurendile ([Corusele], Vallourecile alates 1994. aasta märtsist) eelnevalt teadmata koguseid".

179 Esimese Astme Kohtule esitatud tarnelepingute, eelkõige Dalmine poolt Corusega 4. detsembril 1991. aastal sõlmitud lepingu sõnastus kinnitab põhiliselt vaidlustatud otsuse põhjenduses 111 ning selle põhjendustes 78–82 ja 153 esitatud faktilisi andmeid. Tervikuna võetult jagavad asjaomased lepingud vähemalt alates 9. augustist 1993 Coruse siledate torude vajaduse kolme teise Euroopa tootja vahel (40% Vallourecile, 30% Dalminele ja 30% Mannesmannile). Lisaks näeb iga leping ette Coruse poolt siledate torude eest makstava hinna kinnitamise matemaatilise valemi alusel, milles võetakse arvesse Coruse poolt keermestatud torude eest saadud hinda.

180 Asjaomastest sedastustest järeldub, et tarnelepingute eesmärk ja/või vähemalt nende mõju oli asendada konkurentsi riskid nii, et lepiti kokku Ühendkuningriigi turul keermestatud torude müügist saadavate kasumite jagamises vähemalt nelja Euroopa tootja vahel (analoogia alusel vt kooskõlastatud tegevuse kohta eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 3150).

181 Corus sidus kolm ühenduse konkurenti iga tarnelepinguga nii, et kadus nendepoolne mis tahes tõhus või potentsiaalne konkurents kodumaisel turul, mille hind oli tarnete saamise vabaduse ohverdamine. Viimati nimetatud kaotasid siledate torude müügis, kui Coruse keermestatud torude müük vähenes. Kasumimarginaal siledate torude müügist, mida kolm tarnijat kohustusid tegema, vähenes samuti Coruse keermestatud torude eest saadava hinna alusel ja võis muutuda isegi kahjumiks. Seetõttu on praktiliselt mõeldamatu, et kolm asjaomast tootjat üritasid Ühendkuningriigi keermestatud torude turul Corusega tõhusalt konkureerida, eriti hindade osas (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 153).

182 Nõustudes sääraseid lepinguid sõlmima, tagas vastupidi igaüks Coruse kolmest konkurendist endale kaudse osaluse viimase kodumaisel turul ja osa sealt saadavast kasumist. Asjaomaste soodustuste saamiseks loobusid nad tegelikult võimalusest müüa keermestatud torusid Ühendkuningriigi turul ning vähemalt alates kolme

lepingu allakirjutamisest ehk alates 9. augustist 1993, kui nad andsid järelejäänud 30% Mannesmannile, loobusid nad võimalusest tarnida Corusele suuremat kogust tema poolt ostetavaid siledaid torusid, võrreldes sellega, mis anti igaühele eelnevalt.

183 Lisaks nõustusid Coruse konkurendid koormava ja järelikult kaubanduslikult ebanormaalse kohustusega tarnida talle säärases koguses torusid, mis oli eelnevalt määratletud üksnes viitega Coruse teostatud keermestatud torude müügile. See kohustus tugevdas tootjate ja Coruse ebaseaduslikku sõltuvust üksteisest, sest tootjad olid kohustusega seotud tarnijatena sõltuvad Coruse kaubanduspoliitikast. Dalmine argument, mille kohaselt tarnitav torude kogus kinnitati kolm kuud varem vastavalt Corusega sõlmitud tarnelepingu punktis 4 ette nähtud korrale, ei ole asjakohane, sest see säte ei võimalda Dalminel piirata tarnitavate siledate torude kogust, kuna see sõltus vaid Coruse vajadustest.

184 Isegi kui oletada, et komisjoni analüüs vaidlustatud otsuse põhjenduse 153 esimeses taandes seoses lepingu ülesütlemisega ei ole põhjendatud, ei mõjuta see asjaolu Coruse ja kolme ülejäänud ühenduse tootja, sealhulgas Dalmine sõlmitud lepingute konkurentsivastast olemust. Seetõttu ei ole vaja lahendada käesoleva menetluse raames faktilisi asjaolusid puudutavaid täiendavaid erimeelsusi.

185 Tuleb sedastada, et kui tarnelepinguid poleks olnud olemas, oleks teistel asjaomastel Euroopa tootjatel peale Coruse olnud normaalses olukorras, kus põhireegleid ei arvestata, tõeline või vähemalt potentsiaalne kaubanduslik huvi konkureerida Corusega Ühendkuningriigi keermestatud torude turul tõhusalt ning konkureerida omavahel siledate torude tarnimisel Corusele.

186 Seoses Dalmine nende argumentidega, mis puudutavad praktilisi takistusi, mis takistavad OCTG-eri- ja -standardtorude otse müüki Ühendkuningriigi turul, tuleb märkida, et need ei ole piisavad tõendamaks, et ta ei oleks saanud kunagi müüa neid tooteid asjaomasel turul Coruse ja seejärel Vallourecіga sõlmitud tarnelepingu puudumisel. Kui oletada, et Ühendkuningriigi OCTG-torude turul arenesid tingimused positiivselt, ei saa välistada, et Dalmine oleks võinud saada loa sellel turul keermestatud eritorudega kauplemiseks või suurendada OCTG-standardtorude tootmist, et neid seal müüa. Sellest järeldub, et asjaomase tarnelepingu allakirjutamisega nõustus ta tegelikult kaubanduspoliitika piirangutega vastavalt eespool punktides 182–185 esitatud analüüsile.

187 Sellega seoses tuleb veel märkida, et iga tarneleping sõlmiti alguses viieks aastaks. Säärane suhteliselt pikk kestus kinnitab ja tugevdab asjaomaste lepingute konkurentsivastast laadi eelkõige seetõttu, et Dalmine ja kaks teist Coruse tarnijat loobusid tegelikult otseselt võimalusest kasutada Ühendkuningriigi keermestatud torude turu võimalikku kasvu selles ajavahemikus.

188 Nagu komisjon veel märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 111, sisaldas siledate torude hinna kindlaksmääramise valem, mis on ette nähtud igas tarnelepingus, kaubandusliku teabe ebaseaduslikku vahetust (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 153), mis peab jääma konfidentsiaalseks, et mitte ohustada konkureerivate ettevõtjate kaubanduspoliitika iseseisvust (vt eespool punktis 147 viidatud kohtuotsus Thyssen Stahl *v.* komisjon, punkt 403, ja 11. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-151/94: British Steel *v.* komisjon, EKL 1999, lk II-629, punkt 383 jj).

189 Dalmine argument, et Coruse tarnijatele ei avaldatud teavet Coruse klientide poolt makstud hindade kohta, ei vabasta tarnelepingute allakirjutajaid käesoleva juhtumi asjaoludel süüst.

190 Vastab tõele, et Corus ei avaldanud oma lepingupartneritele hindu, mida ta sai keermestatud torude eest. Järelikult on vaidlustatud otsuse põhjenduses 111 sisalduv kinnitus, et tarnelepingutes „kohustati [Corust] oma konkurente teavitama rakendatavatest müügihindadest", lepinguliste kohustuste ulatuse osas liialdatud. Siiski on komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 153 ja Esimese Astme Kohtus märkinud õigesti, et keermestatud torude hinnad olid matemaatilises suhtes siledate torude eest makstava hinnaga, mistõttu kolm asjaomast tootjat said täpset teavet Coruse poolt müüdavate keermestatud torude hinna muutumise suunast, ajast ja ulatusest.

191 Tuleb sedastada, et teabe avaldamine konkurentidele mitte üksnes rikub EÜ artikli 81 lõiget 1, vaid lisaks on asjaomase rikkumise laad põhiliselt sama, olgu asjaomase teavitamise esemeks keermestatud torude hinnad ise või üksnes teave hinna muutumisest. Seetõttu tuleb järeldada, et eelmises punktis märgitud eksimusel ei ole tähtsust vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise laiemas kontekstis ja et järelikult ei mõjuta see rikkumise olemasolu sedastamist.

192 Eeltoodust lähtudes tuleb etteheited, mis puudutavad Dalmine poolt Corusega sõlmitud tarnelepingu tingimusi, tervikuna tagasi lükata.

Väited, mis puudutavad kartellikokkuleppe olemasolu ja Dalmine osalemist selles

— Poolte argumendid

193 Dalmine vaidleb vastu, et Corusega sõlmitud tarnelepingud on kartellikokkuleppe tulemus. Ta ütleb, et ta sõlmis ja seejärel pikendas Corusega tarnelepinguid vaid

selleks, et suurendada oma siledate torude müüki Ühendkuningriigis. Tegemist oli täiesti seadusliku kaubandusliku eesmärgiga, mida komisjon on pidanud paremaks ignoreerida, piirdudes Coruse seisundi uurimisega asjaomasel turul (vaidlustatud otsuse põhjendus 152).

194 Dalmine ei nõustu vaidlustatud otsuse põhjenduses 80 viidatud tõendite tõlgendusega, milles komisjon vihjab, et Coruse tarnelepingute eesmärk oli hoida Ühendkuningriigi turul hindu kunstlikult kõrgel tasemel. Tõendid, millele komisjon tugineb, pärinevad tarnelepingute sõlmimisele eelnevast ajast, ja nende puhul oli tegemist vaid oletustega. Tegelikult nähtub asjaomastest tõenditest vaid asjaolu, et Vallourec leidis 1990. aastal, et eelisseisundi andmisega Euroopa tootjatele Ühendkuningriigi turul oli võimalik hoida hindu kõrgel tasemel. Samuti kinnitavad asjaomased tõendid, et Corus ei välistanud võimalust saada tarneid UTM-lt, Sidercalt ja Tubos de Acero de México SA-lt (vt memorandum pealkirjaga „Koosolek British Steeliga 24. juulil 1990").

195 Dalmine vaidleb vastu ka komisjoni analüüsile seoses tarnelepingute tähtaegadega. Coruse nõutavat 5–6-nädalast tähtaega oleks saanud järgida üksnes Euroopa ettevõtjad ning seda nii asjaomaste toodete transpordi kui ka pärast lõpliku tellimuse saamist vajamineva tootmisaja puhul. Sellega seoses tuletab hageja meelde, et Corus kohustas teda nõustuma tellimuste muudatustega veel kümme päeva enne valmistamiskuud. Seetõttu oli komisjoni poolt vastuoluline järeldada, et tarnetähtajad ei olnud olulised, ja muu hulgas teha etteheiteid tootjatele, et nad võtsid kohustuse tarnida kindlaksmääramata koguses kaupa.

196 Seejärel vaidlustab Dalmine asjaomaste tõendite ja eriti vaidlustatud otsuse punktides 78 ja 80 nimetatud tõendite tõendusjõu. Komisjon on tuginenud tõendite ekslikule tõlgendusele. Valloureci sisedokumendid, millele on viidatud, ei kinnita

kaugeltki komisjoni argumentide tõelevastavust, vaid piirduvad oletustega tagajärgede kohta seoses Coruse poolt Clydesdale'i tehase sulgemisega. Asjaomaste tõendite põhjal ei ole võimalik kindlaks teha Ühendkuningriigi turu jagamise lepingu olemasolu.

197 Dalmine väidab, et oletus kartellikokkuleppest on vastuolus asjaoluga, et Mannesmann sõlmis tarnelepingu Corusega kolm aastat pärast tema ja Valloureciga 1990. aastal toimunud arutelusid, millele komisjoni argument ebaseadusliku lepingu olemasolust tugineb.

198 Dalmine lükkab ümber, et ta osales lepingus teiste Euroopa tootjatega Ühendkuningriigi turu jagamiseks, isegi kui leping oli olemas. Ta tuletab meelde, et vastavalt vaidlustatud otsusele leppisid Vallourec ja Corus ajavahemikus 1990–1991 kokku, et viimati nimetatu reserveeriks oma hanked ühenduse tootjatele (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 110). Nagu vaidlustatud otsusest nähtub, ei hõlmanud need arutelud hagejat ja seetõttu ei saa komisjon talle selles lepingus osalemist ette heita. Komisjon ei saa seega hagejat süüdistada Corusega 4. detsembril 1991 tarnelepingu sõlmimises.

199 Dalmine rõhutab, et komisjoni argumentide toetuseks esitatud tõendid puudutavad üksnes Valloureci ja Corust (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 78, 91, 110, 146 ja 152). Dalmine leiab, et ta saa ennast kaitsta tõhusalt selliste tõendite vastu, mis on seotud üksnes kolmandate isikutega.

200 Dalmine vaidlustab ka komisjoni hinnangud, mille kohaselt liitus ta Valloureci ja Coruse sõlmitud lepinguga hiljem, kui viimati nimetatu kavatses sellelt turult lahkuda ja oma õmbluseta torude tootmistegevuse üle anda. Vaidlustatud otsuse

põhjenduses 91 nimetatud tõendid viitavad Coruse, Mannesmanni, Valloureci ja Dalmine vahel 29. jaanuaril 1993 peetud koosolekule. Need koosolekud eelnesid siiski Mannesmanni ja Coruse vahelise tarnelepingu sõlmimisele, mis toimus 9. augustil 1993. Dalmine järeldab sellest, et 29. jaanuaril 1993 puudus Euroopa tootjate vaheline leping. Muu hulgas näib komisjon hagejale ette heitvat, et ta andis nõusoleku selleks, et Vallourec omandab Coruse tegevuse. Hageja rõhutab, et ta ei olnud selle tehinguga üldse seotud. Ta hoopis märgib, et tema huvi oli Ühendkuningriigi turul müügivõimaluse säilitamine ja et sellest tulenevalt soovis ta jätkata siledate torude müümist Ühendkuningriigi turul pärast Coruse tegevuse omandamist Valloureci poolt.

201 Lisaks avastas komisjon kartellikokkuleppe olemasolu Valloureci otsusest pikendada Coruse poolt Mannesmanni ja Dalminega varem sõlmitud tarnelepinguid pärast Coruse õmbluseta torude tootmistegevuse ostmist, mille Dalmine lükkab tagasi. Hageja rõhutab, et tegemist on Valloureci otsusega, mida hageja ei saanud mõjutada ja et pooled olid otsustamisel vabad vastavalt oma kaubanduslikele huvidele.

202 Dalmine kinnitab veel, et Corusega sõlmitud tarnelepingu mõju turule oli tühine. Ühendkuningriigi turul müüdud siledate torude 20 400 tonnist vaid 20% töödeldi ümber keermestatud OCTG-standardtorudeks (vt vaidlustatud otsuse lisa 2). Viimased moodustasid vaid 3% Ühendkuningriigi tarbimisest, 1,4% ühenduse tarbimisest ja 0,08% maailma tarbimisest.

203 Komisjon lükkab need argumendid tagasi. Tema sõnul puudus Corusel seaduslik huvi asjaomaste lepingute sõlmimiseks.

204 Komisjon kinnitab, et asjaomased tarnelepingud kuulusid põhireeglite konteksti, mis nägid ette kodumaiste turgude austamise ja mis lepiti kokku Euroopa-Jaapani klubis (vaidlustatud otsuse põhjendus 146). Kui Corus 1990. aastal loobus teatavate õmbluseta torude tootmisest osaliselt, oli Ühendkuningriigi kaitseklauslil oht muutuda iganenuks. Corus ja Vallourec tõid probleemi esile 1990. aasta juuli läbirääkimistel seoses lepingu pikendamisega, mille alusel Vallourec oli andnud Corusele litsentsi VAM-ühendamistehnika kasutamiseks

205 Komisjon leiab, et ta on esitanud tõendeid kahe asjaomase äriühingu vahelisest kartellikokkuleppest õiguslikult piisavalt. Sellega seoses viitab ta Valloureci memorandumile „Koosolek British Steeliga 24. juulil 1990", millele on viidatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 80. Valloureci memorandum „Strateegilised kaalutlused", mida on mainitud samas põhjenduses, kinnitab samuti komisjoni argumenti.

206 Komisjon lükkab tagasi argumendi, mis põhineb ajavahemikul Valloureci ja Coruse vahelistest 1990. aasta aruteludest kuni Couruse ja Mannesmanni vahel 9. augustil 1993 toimunud lepingu allakirjutamiseni. Ta märgib, et igal juhul ei ole käesoleval juhul võimalik välistada kartellikokkuleppe olemasolu enne tarnelepingu sõlmimist Mannesmanni poolt. Komisjon rõhutab, et igal juhul kohaldatakse EÜ artikli 81 lõikes 1 sisalduvat keeldu kõigi lepingute suhtes olenemata nende vormist. Ta tuletab meelde, et ta tõendas kodumaiste turgude austamise lepingu olemasolu vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise raames õiguslikult piisavalt.

207 Lisaks nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustes 65, 67, 84 ja 91 esitatud tõenditest selgelt, et Valloureci ja Coruse vahel 1990. aastal toimunud arutelud, mis puudutasid viimase poolt turult järkjärgulise lahkumise tagajärgi ja Clydesdale'i tehase sulgemist, on tihedalt seotud kodumaiste turgude austamise lepinguga.

208 Dalmine, kes liitus kodumaiste turgude jagamise lepinguga, olevat tunnistanud, et Coruse ümberkujundamisest tekkinud probleemid tuli lahendada Euroopa tasandil, ja pidas sobivaks sõlmida samaaegselt Valloureci ja Mannesmanniga tarneleping Corusega. Dalmine oli selgelt teadlik, et sellise tarnelepingu sõlmimine andis panuse kodumaiste turgude austamise lepingu rakendamisele ja tema tegevuse koordineerimisele otseste konkurentide tegevusega.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

209 Kõigepealt tuleb sedastada, et kuna vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise aluseks on Coruse tarnelepingutes enestes sisalduvad konkurentsipiirangud, on asjaomaste väidete raames tehtud neid lepinguid puudutavad järeldused rikkumise olemasolu tuvastamiseks piisavad.

210 Sõltumata sellest, milline oli nelja Euroopa tootja kooskõlastatud tegevuse tegelik tase, tuleb sedastada, et igaüks neist kirjutas alla ühe tarnelepingutest, mis piiravad konkurentsi ja moodustavad vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise. Isegi kui vaidlustatud otsuse artikli 2 lõikes 1 märgitakse, et tarnelepingud sõlmiti „seoses artiklis 1 nimetatud rikkumisega", nähtub vaidlustatud otsuse põhjenduse 111 sõnastusest selgelt, et asjaomaste konkurentsivastaste lepingute sõlmimine on ise artiklis 2 sedastatud rikkumine.

211 Seega, isegi kui oletada, et Dalminel õnnestuks tõendada, et tema tarnelepingu sõlmimine Corusega oli objektiivselt kooskõlas tema kaubandusliku huviga, ei nõrgenda see asjaolu komisjoni väidet, et leping oli ebaseaduslik. Konkurentsivas-

tane tegevus on väga tihti ettevõtjate erahuvides, vähemalt lühikest aega. Asjaomaste sedastuste valguses ei ole vaja lahendada pooltevahelist erimeelsust, mis puudutab tarnetähtaegade olulisust Coruse jaoks, sest Dalmine selle kohta esitatud argumendi eesmärk on tõendada, et Coruse seisukohast oli äriliselt loogiline kasutada kolme Euroopa tarnijat.

212 Kuna vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumine on õiguslikult piisavalt tuvastatud, ei ole ilmtingimata vaja kontrollida komisjoni järeldust nelja Euroopa tootja vahelise kooskõlastatud tegevuse kohta. Samuti ei ole sel eesmärgil vaja analüüsida käesoleva väite kontrollimiseks kõiki argumente, mis Dalmine esitas seoses tõendite kogumiga väljaspool tarnelepinguid, millele komisjon tugines, et tõendada asjaomase kooskõlastatud tegevuse olemasolu.

213 Kuna nelja ühenduse tootja vahelise kooskõlastatud tegevuse ulatus seoses vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumisega on asjakohane teatavate teiste käesoleval juhul esitatud väidete uurimiseks, tuleb seda uurida.

214 Sellega seoses tuleb märkida, et tegevust, mis on osa tervikplaanist ja millega taotletakse ühist eesmärki, võidakse pidada seotuks ühe lepinguga (vt selle kohta eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 4027). Kui komisjon tõendab, et kartellikokkuleppes osalenud ettevõtja teadis või pidi teadma, et nii tehes osaleb ta ühes lepingus, võib tema osalemine asjaomases kartellikokkuleppes moodustada väljenduse tema liitumisest selle lepinguga (vt selle kohta eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punktid 4068 ja 4109).

215 Sellega seoses on eriti asjakohane VAM lepingu kaalutluste memorandum 23. märtsist 1990. Verluca, Valloureci juht, esitab pealkirja all „II stsenaarium" võimaluse, „kui saaks veenda jaapanlasi jääma väljapoole Ühendkuningriigi turgu ja probleem lahendataks Euroopa äriühingute vahel." Ta jätkab: „sel juhul võiks jagada siledad torud tegelikult [Mannesmanni], [Valloureci] ja Dalmine vahel. Järgmises lõigus märgib ta, et „oleks arvatavasti huvi siduda [Valloureci] müük [Coruse] müüdavate VAM-liidete hinna ja mahuga."

216 Kui arvestada, et viimati nimetatud ettepanek kajastab täpselt Valloureci ja Coruse kuusteist kuud hiljem sõlmitud lepingu peamisi tingimusi, ilmneb selgelt, et Vallourec kiitis tegelikult asjaomase strateegia heaks ja et nimetatud leping kirjutati alla selle täitmiseks.

217 Lisaks asjaolu, et seejärel allkirjastasid praktiliselt identse lepingu ühelt poolt Corus ja teiselt poolt igaüks ülejäänud Euroopa-Jaapani klubi Euroopa liikmetest, ehk Vallourec, Dalmine ja seejärel Mannesmann, mistõttu Coruse siledate torude vajadus jagati tõhusalt ülejäänud kolme Euroopa-Jaapani klubi liikme vahel alates 1993. aasta augustist — täpselt nagu Verluca oli plaaninud —, kinnitab, et kolm asjaomast lepingut sõlmiti sel eesmärgil, et järgida ettepandud ühist strateegiat asjaomase klubi kooskõlastatud tegevuse raames.

218 Seda järeldust toetavad tõendid, millele komisjon tugineb vaidlustatud otsuses ja eelkõige selle põhjenduses 91, mis on sõnastatud järgmiselt:

„[Corus] saatis 21. jaanuaril 1993. aastal Vallourecile (tõenäoliselt ka [Mannesmannile] ja Dalminele) ettepanekute projekti õmbluseta torude sektori ümberkorraldamise lepingust, mida arutati 29. jaanuaril 1993. aastal Heathrow's Mannesmanni,

Valloureci, Dalmine ja [Coruse] vahelisel koosolekul (lk 4628 [komisjoni toimikust, dokumendi esimene lehekülg kannab pealkirja „Ettepanekute projekt õmbluseta torude ümberkorraldamise lepingule"]). Asjaomases dokumendis on kirjutatud järgmist: „[Corus] on märkinud oma kavatsust lahkuda lõpuks õmbluseta torude sektorist. Ta üritab teha seda organiseeritult ja kontrollitult, et hoida ära torude tarnete katkemine oma klientidele ja aidata tootjaid, kes selle äritegevuse omandavad, et säilitada tellimusi [...] Viimase kuue kuu jooksul on toimunud arutelud [Coruse] ja teiste [Coruse] varade ostmisest huvitatud tootjate vahel ning [Corus] usub, et on olemas konsensus toimida asjaomases dokumendis kirjeldatud viisil". Üks ettepanekutest seisnes Vallourecile OCTG[-torudega seotud] tootmistegevuse üleandmises, et säilitada jõus olevad [Coruse] ja Valloureci ning [Mannesmanni] ja Dalmine siledate torude tarnelepingud ning kaitsta samu proportsioone. Samal päeval [Mannesmanni] ja [Coruse] vahel peetud koosolekul [Mannesmann] „nõustus, et Vallourec võtab juhtiva positsiooni OCTG sektori tegevuse omandamise osas" (lk 4626 [komisjoni toimik, Coruse Davise poolt Valloureci Patrier'le 22. jaanuaril 1993 saadetud faksi ainus lehekülg]). Dalmine dokumendis [„Õmbluseta terastorude süsteem Euroopas ja turu areng" („Seamless steel tube system in Europe and market evolution") 1993. aasta maist-augustist, mis on taasesitatud komisjoni toimiku leheküljel 2051 (lk 2053 [komisjoni toimik])], tõdeti, et kõiki rahuldavat lahendust [Coruse] probleemile oleks võimalik leida vaid Euroopa tasandil; ka Dalmine nõustus, et [Coruse] tehased omandab Vallourec".

219 Lisaks tuleb märkida, et memorandumis „Strateegilised kaalutlused", mida tsiteeritakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 80, on Vallourec otseselt plaaninud, et Dalmine ja Mannesmann on temaga kooskõlastatud tegevuses, et tarnida Corusele siledaid torusid. Lisaks tugineb komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 59 „Jaapani g-dokumendile" ja eriti selle neljandal leheküljel olevale kalendrile (komisjoni toimiku lehekülg 4912), et märkida, et Euroopa tootjad pidasid ettevalmistavaid koosolekuid enne Jaapani tootjatega kohtumist, et koordineerida oma seisukohti ja esitada Euroopa-Jaapani klubis ühiseid ettepanekuid.

220 On näha dokumentaalsetest tõenditest, millele tugineb komisjon vaidlustatud otsuses ja mida tuletati meelde eespool, et neli ühenduse tootjat kohtusid oma seisukoha kooskõlastamiseks Euroopa-Jaapani klubis enne klubi mandritevahelisi koosolekuid tegelikult vähemalt 1993. aastal. Samuti on tuvastatud, et Coruse Clydesdale'is asuva keermestamistehase sulgemine ja selle tegevuse jätkamine Valloureci poolt ning see, et Dalmine ja Mannesmann tarnisid asjaomasele äriühingule siledaid torusid, on olnud arutelude teemaks asjaomastel koosolekutel. Seega on mõeldamatu, et Dalmine ei teadnud Valloureci väljatöötatud strateegia sisu ja seda, et tema tarneleping Corusega kuulus laiemasse konkurentsivastasesse konteksti, mis mõjutas nii keermestatud standardtorude kui ka siledate torude turge.

221 Seoses Dalmine argumendiga, mille kohaselt kolmas ehk Coruse ja Mannesmanni vaheline tarneleping sõlmiti palju hiljem kui kaks ülejäänut, mistõttu komisjon ei saanud sellest järeldada ühe rikkumise olemasolu, mis ühendas nelja Euroopa tootjat, tuleb märkida, et Mannesmanni ja Coruse vahelise tarnelepingu puudumine enne 1993. aastat ei nõrgenda komisjoni väidet seoses kolme ülejäänud tootja ehk Coruse, Valloureci ja Dalmine taotletud eesmärgiga, kui teised kaks lepingut sõlmiti 1991. Kuigi siledate torude tarnete jagamisstrateegiat rakendati täielikult alates ajast, kui Corusel oli kolm tarnijat, hõlmasid need kaks lepingut 70% tema siledate torude vajadusest, mis osutus selle projekti osaliseks, kuid oluliseks rakendamiseks.

222 Lisaks sellele, nagu komisjon märkis Esimese Astme Kohtus, ei ole viide 21. jaanuari 1993. aasta dokumendis pealkirjaga „Ettepanekute projekt õmbluseta torude ümberkorraldamise lepingule", et Mannesmann juba tarnis siledaid torusid Corusele, kaugeltki vastuolus sellega, nagu väidab Dalmine, et Corus ja Mannesmann kirjutasid tarnelepingu alla 1993. aasta augustis, vaid see toetab komisjoni analüüsi. Kuigi komisjon on vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise olemasolu Mannesmanni puhul ettevaatlikult järeldanud alles alates 9. augustist 1993, sest tarnelepingute allakirjutamine Corusega sel kuupäeval on kindel tõend

tema osalemisest rikkumises, nähtub eespool esitatud viitest, et tegelikult pidi Mannesmann tarnima Corusele siledaid torusid alates 1993. aasta jaanuarist.

223 Seega nähtub tõenditest, millele komisjon tugineb vaidlustatud otsuses, et Vallourec on koostanud Ühendkuningriigi turu kaitse strateegia ja sõlminud Corusega tarnelepingu, mis võimaldas muu hulgas strateegia rakendamist esimeses etapis. Seejärel liitusid asjaomaste äriühingutega Dalmine ja Mannesmann, mis tõendab, et kaks asjaomast äriühingut sõlmisid Corusega tarnelepingu.

224 Eeltoodust lähtudes tuleb järeldada, et komisjon on vaidlustatud otsuses õigesti järeldanud, et tarnelepingud moodustavad vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud konkurentsieeskirjade rikkumise ja tuvastavad seega rikkumise olemasolu õiguslikult piisavalt. Tuleb ka igaks juhuks märkida, et komisjoni esitatud täiendavad tõendid kinnitavad tema argumendi õigsust, mille järgi asjaomased lepingud olid osa laiemast ühisest Euroopa poliitikast, mis mõjutas keermestatud OCTG-standardtorusid.

225 Seoses argumendiga, et Dalmine ja Coruse vahelise lepingu konkurentsivastane mõju oli vähese tähtsusega, on piisav märkida, et selline olukord, isegi kui see on tuvastatud, ei mõjuta vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise olemasolu, sest on tuvastatud lepingu konkurentsivastane eesmärk ja selle rakendamist abistav strateegia.

226 Järelikult tuleb kartellikokkuleppe olemasoluga ja Dalmine kartellikokkuleppes osalemisega seotud väited tagasi lükata.

Väited asjaomasest turust ja seose olemasolust vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumisega

— Poolte argumendid

227 Dalmine väidab, et Coruse tarnelepingud hõlmasid tooteid, mis ei olnud seotud asjaomase turuga. Seetõttu ei saanud komisjon nende lepingute puhul põhjendatult järeldada konkurentsi piiramise olemasolu sellel turul.

228 Ta täpsustab, et komisjon leidis, et Coruse tarnelepingud jäävad vaidlustatud otsuse artiklis 1 ebaseaduslikuks tunnistatud turgude austamise lepingu raamesse. Säärane hinnang tähendab loogiliselt seda, et need lepingud mõjutavad konkurentsi samal tooteturul nagu vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud leping. Dalmine kinnitab, et sellega ei ole siiski tegu: tarnelepingud puudutavad erinevaid tooteid, võrreldes vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud lepingus käsitletud toodetega. Need lepingud hõlmavad 80% siledatest torudest, mis olid mõeldud ümbertöötlemiseks OCTG-eritorudeks, samas kui Euroopa-Jaapani klubis sõlmitud leping puudutas üksnes OCTG-standardtorusid. Komisjoni järeldus on seega ekslik ja vaidlustatud otsus puudulikult põhjendatud.

229 Dalmine väidab, et Corusega sõlmitud tarnelepingud ei olnud vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise rakendamise meetmed. Ta kinnitab, et väidetava Valloureci ja Coruse vahelise lepingu eesmärk ei saanud olla Jaapani tootjate turulepääsemise takistamine, sest viimastel oli juba oluline turuosa Ühendkuningriigis. Lisaks tõendavad komisjoni esitatud tõendid, et Vallourec ei saanud olla veendunud, et Clydesdale'i tehase sulgemine võiks suurendada Jaapani tootjate konkurentsi asjaomasel turul.

230 Dalmine märgib, et 1991. aastast alates hankis Corus siledaid torusid välismaistelt tootjatelt. Seega ei olnud Ühendkuningriigis enam küsimus „kodumaises" toodangus, nagu seda määratletakse põhireeglite osas, mis puudutab kodumaiste turgude jagamist seoses Euroopa-Jaapani klubiga. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 sisalduvas tabelis on niisiis ekslik hõlmata „kodumaise tootja" alla Valloureci, Mannesmanni ja Dalmine siledate torude müük Corusele.

231 Teise võimalusena väidab Dalmine, et juhul, kui Esimese Astme Kohus leiab, et tema tarneleping Corusega on seotud vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumisega, mõjutavad eksimused põhjendustes, millel artiklis 2 nimetatud rikkumise sedastamine põhineb, ka artikli 1 kehtivust.

232 Komisjon leiab, et ta on vaidlustatud otsuse põhjendustes 146–155 esitanud põhjalikult mehhanismi, millega tarnelepingutes nähakse ette Euroopa-Jaapani klubis otsustatud kodumaiste turgude austamist puudutavate põhireeglite rakendamine.

233 Seoses Dalmine argumentidega, mis põhinevad Ühendkuningriigi hinnatasemel, kordab komisjon, et see oli kõrge.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

234 Kõigepealt tuleb märkida, et komisjon sedastas vaidlustatud otsuse artiklites 1 ja 2 kaks eraldi rikkumist, mis mõjutavad kahe lähedase toote turge. Ei ole iseenesest ebaseaduslik, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 nimetatud rikkumise sedastamisel on

asjaomaseks turuks siledate torude turg, samas kui vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumise sedastamisel on asjaomaseks turuks keermestatud OCTG-standardtorude turg vastavalt otsuse põhjenduses 29 nimetatud turgude määratlusele.

235 Sellega seoses ei ole ühenduse õigusega vastuolus, kui komisjon sedastab ühes ja samas otsuses kaks eraldi EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumist. Asjaomased majanduslikud olukorrad võivad olla keerukad, mistõttu kaks rikkumist võivad mõjutada kahte iseseisvat, kuid üksteisega seotud turgu nii, et on loogiline määrata karistus ühes ja samas otsuses, sest ka rikkumised on erinevad, kuid omavahel seotud.

236 Käesoleval juhul on komisjon kirjeldanud olukorda, milles Euroopa tootjate vahelisi lepinguid, mis mõjutavad Ühendkuningriigi siledate torude turgu, on sõlmitud vähemalt osaliselt Ühendkuningriigi OCTG-standardtorude järgneva kaubaturu kaitsmiseks Jaapani impordi eest. Komisjon ei oleks saanud arvestada piisavalt kõiki uurimise käigus avastatud asjaolusid tervikuna, kui ta ei oleks piiritlenud kahel asjaomasel turul aset leidnud erinevaid konkurentsivastaseid tegevusi (vt analoogia alusel 25. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-5/02: Tetra Laval *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-4381, punktid 142–147 ja 154–162, kuigi kohtuotsuse peale on esitatud apellatsioonkaebus).

237 Dalmine etteheidete kohta kahe karistatud rikkumise vahelise seose olemasolu suhtes, tuleb märkida, et need ei saa mõjutada vaidlustatud otsuse artikli 2 põhjendatust, kuna selles sedastatud rikkumine on tõendatud õiguslikult piisavalt üksnes tarnelepingute sõnastuse alusel (vt eespool punktid 178–192). Neid argumente tuleb siiski uurida selles osas, kus komisjon tugineb kahe rikkumise vahelisele seosele, tõendades vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise, ja selles osas, kus ta on sellele viidanud ka trahvi suuruse hindamisel vaidlustatud otsuse põhjenduses 164.

238 Eespool punktis 178 *in extenso* viidatud põhjenduse 111 sõnastusest nähtub, et üks selles kirjeldatud kartellikokkuleppe eesmärkidest oli tegelikult Ühendkuningriigi OCTG-standardtorude turu kaitsmine põhireeglite raames, kuid et sellel oli veel lisaks eraldi konkurentsivastane eesmärk ja mõju Ühendkuningriigi siledate torude turu suhtes. Seetõttu tuleb järeldada, et komisjon põhjendas vaidlustatud otsuses sedastatud kahe rikkumise vahelise seose õiguslikult piisavalt.

239 Seoses Dalmine argumentidega, mille kohaselt Corus ei olnud enam keermestatud OCTG-standardtorude kodumaine tootja, sest ta ostis oma siledad torud teistelt Euroopa tootjatelt, nähtub Valloureci memorandumitest, et nende koostaja Verluca ei olnud enam optimistlik võimaluse suhtes, et Jaapani tootjaid saaks panna põhireegleid järgima juhul, kui Corus nõustuks ostma pigem üksnes ühendusest pärinevaid siledaid torusid ja ei impordiks neid teistelt mandritelt. Kuna Corus otsustas sulgeda keermestamistehase Clydesdale'is, jäeti kõrvale soovitatud lahendus Ühendkuningriigi turu kaitsmiseks ehk Ühendkuningriigist pärinevate siledate torude ümbertöötlemine keermestatud torudeks, kuid see ei tähendanud, et Ühendkuningriigi turu kaitsmist Jaapani tootjate eest peeti võimatuks, nagu oletab Dalmine.

240 Seevastu nähtub toimikust, et Vallourecil oli vaja otsida teistsugust lahendust, mis võimaldaks säilitada *status quo*'d paremini. Ühenduse päritolu siledate torude tarned Corusele oli lahendus, mille Vallourec töötas välja selle eesmärgi saavutamiseks. Ei oma tähtsust, kas lahendus oli tõhus, sest tõenditest nähtub, et üks Euroopa tootjate taotletud eesmärkidest oli säilitada tarnelepingute allakirjutamisega Ühendkuningriigi turu kodumaine staatus Jaapani tootjate suhtes (vt eespool punkt 213 jj).

241 Samadel põhjustel tuleb tagasi lükata Dalmine argument, mille kohaselt oli väär hõlmata vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 sisalduva tabeli „kodumaise tootja" alla Valloureci, Mannesmanni ja Dalmine siledate torude müüki Corusele. Selle arvestamine vastab Coruse ja seejärel TISL-i poolt (Valloureci tütarettevõtja) keermestatud Euroopa päritolu sildate torude samastamisele Ühendkuningriigi päritolu keermestatud torudega.

242 Komisjoni analüüsi – sellisena nagu see nähtub otsuse põhjendusest 111 – vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise kohta ei nõrgenda asjaolu, et vaid üks osa tarnelepingutes nimetatud siledatest torudest töödeldi ümber OCTG-standardtorudeks ja teine osa oli mõeldud keermestatud OCTG-eritorude valmistamiseks. Kui pidada tuvastatuks, et teatav osa neist siledatest torudest töödeldi ümber OCTG-standardtorudeks, on kahe asjaomase rikkumise vaheline seos tuvastatud ja järelikult toetab vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise olemasolu otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise olemasolu.

243 Dalmine enda sõnul oli 20% tema ja Coruse vahelise tarnelepingu alusel tarnitud siledatest torudest mõeldud ümbertöötlemiseks keermestatud standardtorudeks. Nii selle lepingu tingimuste kui ka Coruse poolt Valloureci ja Mannesmanniga sõlmitud lepingute tingimuste punkti 6 alapunktis b kinnitatakse, et OCTG-standardtorude (buttress threaded casing) ja OCTG-eritorude (VAM) müüki arvestati Coruse poolt siledate torude eest maksmisele kuuluva hinna määramisel; sellel arvutusmeetodil on mõtet vaid juhul, kuid teatav osa neist tarnitavatest siledatest torudest tuli ümber töödelda OCTG-standardtorudeks.

244 Siiski tuleb igaks juhuks sedastada, et vaidlustatud otsuse põhjenduse 164 esimeses lauses sisalduv komisjoni kinnitus, mille kohaselt tarnelepingud, mis moodustavad otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumise, olid üksnes artiklis 1 rikkumise rakendamise vahendid, on ülemäärane, sest asjaomane rakendamine oli teise rikkumise eesmärk paljude üksikute kuid omavahel seotud konkurentsivastaste eesmärkide ja mõjude

hulgast. Esimese Astme Kohus sedastas eespool punktis 111 viidatud kohtuotsuses JFE Engineering jt *v.* komisjon (punkt 569 jj), et komisjon rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, kui ta ei arvestanud vaidlustatud otsuse artiklis 2 sedastatud rikkumist Euroopa tootjatele määratud trahvisummade kindlaksmääramisel vaatamata sellele, et asjaomase rikkumise eesmärk ja mõju ületasid nende panuse Euroopa-Jaapani lepingu jätkumisele (vt eelkõige viidatud kohtuotsuse punkt 571).

245 Kuigi eelmises punktis märgitud ebavõrdne kohtlemine õigustas lõpuks Jaapani hagejatele määratud trahvide vähendamist, ei õigusta selle taustal olev hindamisviga vaidlustatud otsuse artikli 2 ega ka artikli 1 tühistamist käesoleva hagi alusel.

246 Eeltoodust tuleneb, et väited, mis puudutavad asjaomast turgu ja vaidlustatud otsuse artiklites 1 ja 2 sedastatud kahe rikkumise vahelist seost, tuleb tagasi lükata. Järelikult ei saa nõustuda vaidlustatud otsuse artikli 2 tühistamise nõudega.

Nõue trahvi tühistamiseks või selle vähendamiseks

247 Dalmine viitab varem esitatud väidetele ja palub tühistada vaidlustatud otsuse artikli 4, milles määrati talle 10,8 miljoni euro suurune trahv, ning otsuse põhjendused 156–175. Teise võimalusena palub ta vähendada talle määratud trahvi. Hageja heidab komisjonile ette, et see ei ole õigesti kohaldanud trahvisummasid kindlaksmääravaid eeskirju, eelkõige suuniseid määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; edaspidi „trahvide arvutamise suunised") ja koostööteatist.

1. *Rikkumise raskusaste*

248 Dalmine vaidlustab komisjoni hinnangud rikkumise raskusastme kohta.

Asjaomase turu määratlus ja rikkumise mõju

Poolte argumendid

249 Dalmine ei ole rahul, et komisjon ei ole raskusastme hindamisel täielikult arvestanud rikkumise mõju, nagu nõuavad trahvide arvutamise suunised (punkti 1 alapunkt A). Käesoleval juhul on komisjon uurinud mõju ilma, et ta oleks piiritlenud asjaomast turgu, nagu ta oleks pidanud tegema.

250 Dalmine tuletab meelde, et asjaomaste toodete turg on OCTG-standardtorude ja projektikohaste magistraaltorude turg. Geograafilisest aspektist tuvastas komisjon, et esimese tooterühma turg on maailmaturg ja teise tooterühma turg „vähemalt Euroopa turg" (vaidlustatud otsuse põhjendus 35 ja 36). Siiski jättis komisjon vastava turu määratluse tähelepanuta ja võttis rikkumise olulisuse hindamisel arvesse üksnes kõnealuste toodete müügi ühenduse turul.

251 OCTG-standardtorude puhul oleks komisjon pidanud viitama maailmaturule. Ta oleks jõudnud järeldusele, et vaidlustatud otsuse adressaatide poolne müük moodustas kokku 13,5% vastavast turust, kuid müük Euroopa turul moodustas 0,75% maailmaturust.

252 Projektikohaste magistraaltorude puhul ei saa asjaomase turu geograafiline piiritlemine Euroopaga õigustada hageja sõnul seda, et hinnang piirdub üksnes ühenduse territooriumiga. Komisjon oleks pidanud lisama oma hinnangusse karistatava rikkumise moodustava kartellikokkuleppe mõju Norra *offshore* piirkonnale.

253 Lisaks heidab Dalmine komisjonile ette tuginemist asjaolule, et Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias ja Ühendkuningriigis tarbiti enamik asjaomastest toodetest ühenduses (vaidlustatud otsuse põhjendus 161). Kahe nimetatud tooterühma puhul on vastav geograafiline turg suurem kui ühenduse territoorium.

254 Lõpuks märgib Dalmine, et tema kodumaisel turul Itaalias mõjutas Euroopa-Jaapani klubis sõlmitud kodumaiste turgude austamist käsitlevate põhireeglite järgimise leping OCTG-torude müüki üldiselt tühisel määral. Kuna komisjon ei ole seoses projektikohaste magistraaltorudega teinud teatavaks seisukohta, kas neid saab asendada keevistorudega, siis ei ole võimalik kontrollida lepingu tegelikku mõju.

255 Komisjon vastab nendele etteheidetele, et ta määras trahvisumma vastavalt määruse nr 17 sätetele. Trahvi põhisumma määrati kindlaks rikkumise raskuse ja kestuse alusel.

256 Komisjon tuletab meelde, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise esemeks olevad torud moodustavad üksnes osa nafta- ja gaasitööstuses kasutatavatest õmbluseta torudest. Vaidlustatud otsuse adressaatideks olevate äriühingute OCTG-standardtorude ja projektikohaste magistraaltorude müük ühenduses moodustas 19% ühenduse OCTG-torude ja õmbluseta magistraaltorude tarbimisest, samas kui OCTG-torud ja magistraaltorud, mida leping ei puudutanud, hõlmasid üle 50% ühenduse tarbimisest, ja üle 21% tarbimisest moodustas import muudest kolmandatest riikidest peale Jaapani.

257 Lisaks märgib komisjon, et ta tunnistas rikkumise piiratud mõju turule selgelt. Ta väidab ka, et tema analüüs keskendub ühenduse turule, ilma et see oleks vastuolus OCTG-torude turu geograafilise määratlusega (vaidlustatud otsuse põhjendus 35).

Esimese Astme Kohtu hinnang

258 Kõigepealt tuleb märkida, et määruse nr 17 artikli 5 lõike 2 alusel võib komisjon määrata minimaalselt 1000 euro ja maksimaalselt 1 000 000 euro suuruseid trahve, mida võidakse suurendada kuni 10%-ni iga rikkumises osalenud ettevõtte eelneva aasta käibest. Asjaomase sätte kohaselt tuleb nimetatud piires trahvisummat määrates võtta arvesse nii rikkumise raskusastet kui ka kestust.

259 Määrus nr 17, kohtupraktika ega trahvide arvutamise suunised ei näe ette, et trahvi suurust tuleks määrata otseselt mõjutatud turu suurusel alusel ja et asjaomane tegur on ainult üks asjakohastest teguritest. Vastavalt määrusele nr 17, nagu seda on

tõlgendatud kohtupraktikas, peab konkurentsieeskirjade rikkumise eest ettevõtjale määratud trahvi summa olema proportsionaalne tervikuna hinnatud rikkumisega, arvestades eelkõige rikkumise raskust (vt selle kohta 6. oktoobri 1994. aasta otsus kohtuasjas T-83/91: Tetra Pak *v.* komisjon, EKL 1994, lk II-755, punkt 240, ja analoogia alusel 21. oktoobri 1997. aasta otsus kohtuasjas T-229/94: Deutsche Bahn *v.* komisjon, EKL 1997, lk II-1689, punkt 127). Nagu Euroopa Kohus kinnitas 7. juuni 1983. aasta otsuses liidetud kohtuasjades 100/80–103/80: Musique Diffusion française jt *v.* komisjon (EKL 1983, lk 1825, punkt 120), tuleb rikkumise raskuse hindamiseks arvestada suurt hulka sääraseid tegureid, mille olemus ja tähtsus muutuvad vastavalt asjaomase rikkumise liigile ja selle erilistele asjaoludele (vt analoogia alusel ka kohtuotsus Deutsche Bahn *v.* komisjon, punkt 127).

260 Lisaks tuleb märkida, et kuigi komisjon ei ole vaidlustatud otsuses viidanud otseselt trahvide arvutamise suunistele, on ta hagejale määratud trahvide suuruse määratlemisel kohaldanud siiski suunistes kehtestatud arvutusmeetodit.

261 Kuigi komisjonil on trahvide määramisel kaalutlusõigus (6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-150/89: Martinelli *v.* komisjon, EKL 1995, lk II-1165, punkt 59, ja analoogia alusel punktis 259 viidatud kohtuotsus Deutsche Bahn, punkt 127), tuleb sedastada, et komisjon ei või loobuda ise täitmast endale kehtestatud reegleid (vt eespool punktis 162 viidatud kohtuotsus Hercules Chemicals *v.* komisjon, punkt 53, mida on kinnitatud apellatsioonmenetluses 8. juuli 1999. aasta otsusega kohtuasjas C-51/92 P: Hercules Chemicals *v.* komisjon, EKL 1999, lk I-4235 ja viidatud kohtupraktika). Seega peab komisjon trahvisummade määramisel arvestama tegelikult trahvide arvutamise suuniste sõnastust ja eelkõige asjaolusid, mis on suuniste alusel kohustuslikud. Komisjoni kaalutlusõigus ja selle piirid ei mõjuta siiski mitte mingil juhul seda, kuidas ühenduse kohtud teostavad oma täielikku pädevust.

262 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunktile A „rikkumise raskuse hindamisel tuleb arvesse võtta selle laadi, tegelikku mõju turule, kui seda saab mõõta, ja asjakohase geograafilise turu suurust". Vaidlustatud otsuse põhjenduses 159 märgib komisjon, et ta arvestab rikkumise raskuse kindlakstegemisel just neid kolme kriteeriumi.

263 Siiski tugines komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 161 peamiselt kõikide äriühingute rikkumise laadile, et põhjendada oma järeldust, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine on „väga raske". Sellega seoses tugines komisjon karistatava turgude jagamise lepingu tõsisele konkurentsivastasusele ja selle kahjulikkusele siseturu nõuetekohasel toimimisel, teadlikule ebaseaduslikule tegevusele ja säärase süsteemi salajasele ja sissejuurdunud olemusele, mis loodi konkurentsi piiramiseks. Komisjon võttis samas põhjenduses 161 arvesse ka seda, et „neli asjaomast liikmesriiki moodustavad enamuse õmbluseta OCTG-[torude] ja [magistraaltorude] tarbimisest ühenduses ja seega laia geograafilise turu".

264 Seevastu sedastas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 160, et „rikkumise tegelik mõju turule on olnud piiratud", kuna need kahesugused tooted, mida rikkumine puudutas, ehk OCTG-standardtorud ja projektikohased magistraaltorud, esindavad üksnes 19% ühenduse OCTG-standardtorude ja projektikohaste magistraaltorude tarbimisest, ja kuna tootmistehnoloogia arengu tõttu osa õmbluseta torude nõudlusest võidakse nüüdsest katta keevistorudega.

265 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 162 liigitas komisjon rikkumise põhjenduses 161 loetletud asjaolude põhjal „väga raskete" rikkumiste rühma kuuluvaks ja seejärel märkis, et vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad äriühingud on müünud asjaomaseid tooteid neljas asjaomases liikmesriigis suhteliselt vähe (73 miljonit eurot aastas). Asjaomane viide mõjutatud turgude suurusele vastab vaidlustatud otsuse põhjenduses 160 esitatud hinnangule rikkumise piiratud mõjust turule.

Komisjon otsustas seega määrata rikkumise raskusel põhineva trahvi suuruseks üksnes 10 miljonit eurot. Trahvide arvutamise suunised näevad põhimõtteliselt ette sellesse rühma kuuluvate rikkumiste eest trahvi „üle 20 miljoni [euro]".

266 Tuleb uurida, kas eespool esitatud komisjoni seisukoht on ebaseaduslik argumentide taustal, mille Dalmine on esitanud tema kritiseerimiseks.

267 Seoses Dalmine argumentidega, mis puudutavad asjaomast turgu, tuleb sedastada, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 35 ja 36 tõlgendatakse asjaomast geograafilise turu määratlust säärasena, nagu turg tavapäraselt peaks olema, jättes arvestamata ebaseaduslikud lepingud, mille eesmärk või mõju on turu kunstlik jagamine. Seejärel nähtub vaidlustatud otsusest tervikuna ja eelkõige selle põhjendustest 53–77, et Jaapani ja Euroopa tootjate käitumise igal kodumaisel turul või teatavatel juhtudel maailma teatava piirkonna turul, määrasid kindlaks erilised reeglid, mis muutusid vastavalt turule ja olid Euroopa-Jaapani klubi kaubanduslike läbirääkimiste tulemus.

268 Seega tuleb mitteasjakohastena lükata tagasi Dalmine argumendid seoses OCTG-standardtorude ja projektikohaste magistraaltorude maailma ja Euroopa turgude väikese osaga, mille moodustab nende toodete müük vaidlustatud otsuse kaheksa adressaadi poolt. Asjaolu, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise eesmärk ja vähemalt teataval määral ka mõju oli hoida iga otsuse adressaat eemale teiste äriühingute kodumaistelt turgudelt, sealhulgas terastorude tarbimisel nelja Euroopa ühenduse suurima liikmesriigi turult, teeb rikkumisest vaidlustatud otsuses sisalduva hinnangu järgi „väga raske".

269 Dalmine argument OCTG-standardtorude müügi väikesest kogusest ja keevistorude olulisusest projektikohaste magistraaltorudega konkureerimisel oma kodumaisel turul ei ole asjakohane, kuna tema osalemine turgude jagamist puudutavate konkurentsieeskirjade rikkumises on tagajärg tema poolt võetud kohustusele mitte müüa vaidlustatud otsuses nimetatud tooteid teistel turgudel. Isegi kui oletada, et asjaolud, millele ta tugineb, on õiguslikult piisavalt tuvastatud, ei nõrgenda need komisjoni järeldust seoses Dalmine rikkumise raskusastmega.

270 Lisaks tuleb märkida, et asjaolu, millele Dalmine on tuginenud, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine puudutab vaid kahte erilist toodet ehk OCTG-standardtorusid ja projektikohaseid magistraaltorusid, kuid mitte kõiki OCTG-torusid ega magistraaltorusid, on komisjon maininud vaidlustatud otsuse põhjenduses 160 otseselt tegurina, mis piiras rikkumise konkreetset mõju turul (vt eespool punkt 264). Sarnaselt viitab komisjon samas põhjenduses 160 keevistorude suurenevale konkurentsile (vt eespool ka punkt 264). Seetõttu tuleb sedastada, et komisjon on juba arvestanud neid asjaolusid vaidlustatud otsuses rikkumise raskusastme hindamisel.

271 Eeltoodust lähtudes tuleb järeldada, et eespool punktis 265 viidatud raskuse alusel määratud summa vähendamine 50% „väga raske" rikkumise puhul tavapäraselt kohaldatud miinimumsummast arvestab käesoleval juhul rikkumise piiratud mõju piisavalt.

272 Sellega seoses tuleb ka meelde tuletada, et trahvide eesmärk konkurentsiasjades on toimida hoiatavalt (vt selle kohta trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A neljas lõik). Kui arvestada vaidlustatud otsuse põhjenduses 165 nimetatud

vaidlustatud otsuse adressaatideks olevate äriühingute suurust (vt ka punkt 281 ja punktid allpool), oleks võinud rikkumise raskuse põhjal määratud summa märkimisväärselt olulisem vähendamine jätta trahvid ilma nende hoiatavast mõjust.

Ettevõtjate individuaalse käitumise hindamine ja nende eristamise puudumine äriühingu suuruse alusel

Poolte argumendid

273 Dalmine heidab komisjonile ette, et ta ei pööranud tähelepanu iga asjaomase äriühingu käitumisele ja suurusele. Trahvide arvutamise suuniste alusel tuleb komisjonil trahvisummat kaaluda nende tegurite põhjal.

274 Sellega seoses kinnitab Dalmine, et tema seisund turul oli üksnes marginaalne. OCTG-standardtorud moodustasid vaid 7,3% tema kogumüügist aastatel 1990–1995. Kui projektikohaste magistraaltorude osas ei võtnud komisjon arvesse keevistorude müügi mõju turule, ei saanud ta jõuda lõplikule järeldusele. Lisaks ei täitnud Dalmine nõuetekohaselt konkurentsivastaseid lepinguid, milles teda süüdistatakse, vaid säilitas pigem teatava tegutsemisvabaduse Euroopa-Jaapani klubis, sest ta jätkas OCTG- ja magistraaltorude müüki Euroopas ja mujal.

275 Lisaks heidab Dalmine komisjonile ette, et ta jättis trahvisumma kindlaksmääramisel arvestamata iga nimetatud ettevõtja suuruse ja käibe asjaomasel turul. Õiglus ja proportsionaalsuse põhimõte nõuavad, et ettevõtjaid ei pandaks võrdsesse olukorda,

vaid et nende käitumist karistataks vastavalt nende individuaalsele rollile ja rikkumises osalemise mõjule turul.

276 Dalmine leiab, et teda on ebaõigesti karistatud, sest ta oli vaidlustatud adressaatide hulgas üks väiksemaid äriühinguid. Ta kritiseerib komisjoni lõplikku keeldumist, kui komisjon kinnitab vaidlustatud otsuse põhjenduses 165 järgmist: „kõik vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad äriühingud on suured. Seetõttu ei ole põhjust määratud trahve sel alusel diferentseerida". Dalmine väidab, et tema tegevus piirdus teatavat liiki õmbluseta torude tootmisega. Teda ei saa võrrelda äriühingutega, kelle tegevus on palju ulatuslikum ja kelle käive ületab märkimisväärselt tema käivet.

277 Komisjon märgib, et Dalmine osales kodumaiste turgude austamise lepingus, mis on väga raske EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumine. Sellega seoses rõhutab komisjon, et hageja ei ole vaidlustanud vaidlustatud otsuses sedastatud faktiliste asjaolude õigsust. Lisaks on hageja osalenud ka vaidlustatud otsuse artiklis 2 nimetatud rikkumises. Asjaolu, et hageja võis tegutseda mõnevõrra iseseisvamalt võrreldes teiste kartellikokkuleppe pooltega, ei ole iseenesest kergendav asjaolu (14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-327/94: SCA Holding *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-1373, punkt 142). Igal juhul ei ole Dalmine poolt väidetud iseseisvuse säilimisel Euroopa-Jaapani klubis tähtsust ja see on vastuolus tema *quasi*-monopoolse seisundiga Itaalia turul, tema aktiivse osalemisega nõupidamistel seoses Coruse tegevuse ülevõtmisega ja ka tema poolt Corusega sõlmitud lepinguga vastavalt Euroopa-Jaapani klubi raames sõlmitud turgude jagamise lepingut puudutavatele põhireeglitele.

278 Kuna komisjon sedastas vaidlustatud otsuses, et selle kaheksa adressaati on kõik suured äriühingud, ja võttes arvesse rikkumise suhteliselt vähest mõju turgudele üldiselt, ei piisa Dalmine argumendist, et tõendada, et komisjon on ületanud oma

kaalutlusõiguse piire sellega, et ta ei kohaldanud käesoleval juhul trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A kuuendat lõiku.

279 Komisjon vaidleb tema etteheidetele vastu ka viitega asjaolule, et hageja käive oli 1998. aastal 669 miljonit eurot (vaidlustatud otsuse põhjendus 17). Tegemist oli seega suure äriühinguga. Puudub alus järeldada, et tal peab olema õigus trahvi vähendamisele seetõttu, et ta ei ole sama oluline kui teised vaidlustatud otsuse adressaadid.

Esimese Astme Kohtu hinnang

280 Kõigepealt tuleb rõhutada, et määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 sisalduv viide 10%-le maailma käibest on asjakohane vaid trahvi ülempiiri arvutamisel, mida komisjon võib määrata (vt trahvide arvutamise suuniste esimene lõik ja eespool punktis 259 viidatud kohtuotsus Musique diffusion française jt *v.* komisjon, punkt 119), ega tähenda seda, et iga ettevõtja suurus ja talle määratud trahv peaksid olema proportsionaalselt seotud.

281 Seevastu käesoleval juhul kohaldatavate (vt eespool punkt 272) trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A kuuendas lõigus nähakse ette, et võib „mõnel juhul osutuda vajalikuks kasutada kõigis kolmes [rikkumiste] kategoorias kindlaksmääratud summade puhul kaalutegureid, et võtta arvesse konkreetse juhtumi kaalu ja seega iga ettevõtja rikkumise tegelikku mõju konkurentsile". [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna suuniste eestikeelne tõlge on ekslik.] Vastavalt sellele lõigule on säärane lähenemisviis asjakohane „eeskätt juhul, kui samalaadseid rikkumisi toimepanevate ettevõtjate suurus erineb üksteisest oluliselt".

282 Siiski nähtub sellest, et trahvide arvutamise suunistes kasutatakse väljendit „mõnel juhul" ja „eeskätt", et üksikute ettevõtjate suuruse põhjal hindamine ei ole süstemaatiline arvutamise staadium, mille komisjon on endale kehtestanud, vaid üks hindamisvõimalus, mida ta lubab endale asjades, kus see on vajalik. Tuleb meelde tuletada kohtupraktikat, mille alusel on komisjonil kaalutlusõigus, mis võimaldab tal arvesse võtta või jätta arvesse võtmata teatavaid tegureid sääraste trahvisummade määramisel, mida ta kavatseb ettevõtjale määrata eelkõige juhtumi asjaolude alusel (vt selle kohta 25. märtsi 1996. aasta määrus kohtuasjas C-137/95 P: SPO jt *v.* komisjon, EKL 1996, lk I-1611, punkt 54; 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-219/95 P: Ferriere Nord *v.* komisjon, EKL 1997, lk I-4411, punktid 32 ja 33; 15. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P: Limburgse Vinyl Maatschappij jt *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-8375, punkt 465, ja 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-309/94: KNP BT *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-1007, punkt 68).

283 Eespool märgitud trahvide arvutamise suuniste punkti 1 alapunkti A kuuenda lõigu sõnastusest lähtuvalt tuleb järeldada, et komisjonil säilis kaalutlusõigus seoses võimalusega kaaluda trahve ettevõtjate suuruse alusel. Seetõttu ei ole komisjonil kohustust trahvisummade kindlaksmääramise ajal tagada olukorras, kus trahvid määratakse mitmele samas rikkumises osalenud ettevõtjale, et trahvide lõplikud summad väljendaksid kõiki ettevõtjate kogukäivete vahelisi erinevusi (vt selle kohta 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-23/99: LR AF 1998 *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-1705, punkt 278, kuigi selle peale on esitatud apellatsioonkaebus, ja 19. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas T-213/00: CMA CGM jt *v.* komisjon, EKL 2003, lk II-913, punkt 385).

284 Käesoleval juhul sedastas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 165, et kõik vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad äriühingud on suured, mistõttu ei ole põhjust määratud trahve sel alusel diferentseerida. Dalmine vaidleb sellele analüüsile vastu ja märgib et ta on vaidlustatud otsuse adressaatidest kõige väiksem äriühing, tema käive oli 1998. aastal 667 miljonit eurot. Tuleb sedastada, et Dalmine ja kõige

suurema asjassepuutuva äriühingu ehk Nipponi — kelle käive oli 1998. aastal 13 489 miljonit eurot — kõigi toodete kogukäibe erinevus on märkimisväärne.

285 Sellega seoses on komisjon rõhutanud oma vastuses ja Dalmine ei ole sellele vastu vaielnud, et Dalmine ei ole väike ega keskmise suurusega äriühing. Vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel kohaldatava komisjoni 3. aprilli 1996. aasta soovituse 96/280/EÜ väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (EÜT L 107, lk 4) järgi peavad need ettevõtjad andma tööd vähem kui 250 isikule ja nende aastane käive ei tohi ületada 40 miljonit eurot või aastabilansi summa ei tohi ületada 27 miljonit eurot. Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovituses 2003/361/EÜ, mis käsitleb mikro, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlust (EÜT L 124, lk 36), on kaks viimati nimetatud piirarvu parandatud suuremaks ning määratud vastavalt 50 miljonit ja 43 miljonit eurot.

286 Esimese Astme Kohtul ei ole andmeid Dalmine töötajate arvu ega Dalmine aastabilansi arvude kohta, kuid tuleb sedastada, et Dalmine 1998. aasta käive ületas 10 korda asjaomast kriteeriumi puudutavates komisjoni soovitustes sätestatud piirmäära. Esimese Astme Kohtule esitatud teabe põhjal tuleb seega järeldada, et komisjon ei ole teinud viga, kui ta sedastas vaidlustatud otsuse põhjenduses 165, et kõik äriühingud, kellele vaidlustatud otsus oli adresseeritud, olid suured.

287 Lisaks tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses Dalminele määratud trahv ehk 10,8 miljonit eurot on vaid 1,62% tema 1998. aasta maailma käibest, mis oli 667 miljonit eurot. Tema trahvi suurus ilma koostöö eest saadava vähenduseta oleks olnud 13,5 miljonit eurot ehk vähem kui 2% käibest. Tuleb sedastada, et need arvud on väga suures ulatuses allpool eespool mainitud 10%-list piirmäära.

288 Seoses Dalmine argumendiga, et tema tegevuse mõju turul oli väike, sest tema seisund turul oli vaid marginaalne, tuleb veelkord meelde tuletada, et Dalmine argument OCTG-standardtorude müügi väikesest mahust ja keevistorude olulisusest projektikohaste magistraaltorudega konkureerimisel oma kodumaisel turul ei ole asjakohane, kuna tema osalemine rikkumises, mis seisneb turgude jagamise lepingus, on tagajärg tema poolt võetud kohustusele mitte müüa vaidlustatud otsuses nimetatud tooteid teistel turgudel (vt eespool punkt 269). Isegi kui oletada, et asjaolud, millele ta tugineb, on õiguslikult piisavalt tuvastatud, ei nõrgenda need komisjoni järeldust seoses Dalmine rikkumise raskusastmega.

289 Sellega seoses tuleb ka meelde tuletada, et iga tootja võttis sama kohustuse ehk nõustus mitte müüma OCTG-standardtorusid ja magistraaltorusid kõikide teiste Euroopa-Jaapani klubi liikmete kodumaistel turgudel. Nagu eespool punktis 263 on märgitud, on komisjon tuginenud põhiliselt asjaomase kohustuse tugevale konkurentsivastasele laadile, kui ta leidis, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumine on laadilt „väga raske".

290 Kuna Dalmine on ainus Itaalia liige Euroopa-Jaapani klubis, tuleb sedastada, et tema osalemisest selles lepingus piisas, et selle geograafiline kohaldamisala ulatuks ühenduse liikmesriikide territooriumile. Seetõttu tuleb sedastada, et Dalmine osalemine rikkumises avaldas ühenduse turule arvestatavat mõju. Hinnates konkreetseid mõjusid, mis olid vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud Dalmine rikkumises osalemisel asjaomases artiklis nimetatud toodete turgudele, on see asjakohasem kui iga ettevõtja kogukäibe lihtne võrdlus.

291 Seoses hageja tegevuse väidetava iseseisvusega Euroopa-Jaapani klubis tuleb meelde tuletada, et asjaolu, et ettevõtja, kelle osalemine oma konkurentidega kooskõlastatud tegevuses turgude jagamisel on tuvastatud, ei tegutsenud turul nii, nagu

konkurentidega kokku lepiti, ei ole ilmtingimata säärane asjaolu, mida tuleks trahvisumma määramisel kergendava asjaoluna arvesse võtta (eespool punktis 277 viidatud kohtuotsus SCA Holding *v.* komisjon, punkt 142). Ettevõtja, kes tegutseb turul osaliselt iseseisvalt vaatamata konkurentidega kooskõlastatud tegevusele, võib lihtsalt üritada kasutada kartellikokkulepet oma kasuks.

292 Seetõttu tuleb tõlgendada trahvide arvutamise suuniste punkti 3 teist taanet nii, et komisjon on kohustatud tunnistama kergendava asjaolu olemasolu kartellikokkuleppe rakendamise puudumisel vaid siis, kui ettevõtja, kes tugineb sellele asjaolule, on võimeline tõendama, et ta on selgelt ja märgatavalt rikkunud asjaomase kartellikokkuleppe rakendamise kohustusi, et ta rikkus ise selle toimimist ja et ettevõtja ei liitunud lepinguga väliselt ega õhutanud sellega teisi ettevõtjaid asjaomast kartellikokkulepet rakendama.

293 Nagu Esimese Astme Kohus on märkinud eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsuses (punkt 1389), kui ettevõtja ei distantseeru tema osavõtul toimunud koosoleku tulemustest, säilib tal põhimõtteliselt „täielik vastutus kartellikokkuleppes osalemise eest". Ettevõtjatel oleks liiga kerge minimeerida ränga trahvi maksmise riski, kui nad võiksid saada kasu ebaseaduslikust kartellikokkuleppest ja saada seejärel trahvi vähendamist sel põhjusel, et nende roll rikkumise rakendamises on olnud üksnes piiratud, kui nende suhtumine on õhutanud teisi ettevõtjaid tegutsema konkurentsi rohkem kahjustaval viisil.

294 Samuti tuleb märkida seoses argumendiga, mille kohaselt Dalminel oli kartellikokkuleppes passiivne roll, mis on kergendav asjaolu trahvide arvutamise suuniste punkti 3 esimese taande alusel, et Dalmine ei eita osalemist Euroopa-Jaapani klubi koosolekutel. Eespool artikli 1 tühistamist puudutavate väidetega seoses ja eespool punktis 111 viidatud kohtuotsuses JFE Engineering jt *v.* komisjon on sedastatud, et kodumaiste turgude austamine on üks küsimus, mida nendel koosolekutel arutati.

295 Käesoleval juhul Dalmine isegi ei väida, et tema osalemine Euroopa-Jaapani klubi koosolekutel oleks olnud juhuslikum kui teiste klubi liikmete puhul, mis vastavalt kohtupraktikale oleks võinud õigustada trahvi vähendamist tema kasuks (vt selle kohta 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-317/94: Weig *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-1235, punkt 264). Ta ei esita ka erilisi asjaolusid ega tõendeid, mis tõendaksid, et tema hoiak neil koosolekutel oli täielikult passiivne või järgiv. Vastupidi — nagu on märgitud eespool punktis 290 — hõlmati Itaalia turg turgude jagamise lepinguga üksnes tulenevalt tema osavõtust Euroopa-Jaapani klubis. Seetõttu ei saa komisjonile ette heita, et ta ei nõustunud trahvide arvutamise suuniste punkti 3 esimese taande alusel Dalmine trahvi vähendama.

296 Isegi kui oletada, et käesoleval juhul on tuvastatud, et Dalmine müük oli rikkumisega hõlmatud ühenduse turgudel väike, ei piisa sellest asjaolust, et muuta küsitavaks tema vastutus käesoleval juhul, sest Euroopa–Jaapani klubi koosolekutel osalemisega liitus ta või vähemalt pani teised osalejad uskuma, et ta liitus põhimõtteliselt konkurentsivastase lepingu tingimustega, milles oli seal kokku lepitud. Toimikust ja eelkõige vaidlustatud otsuse põhjenduses 68 esitatud tabelis toodud arvandmetest nähtub, et kartellikokkuleppes ette nähtud turgude jagamist kohaldati praktikas vähemalt teataval määral ja et sellel oli ilmtingimata tõeline mõju ühenduse turgude konkurentsitingimustele.

297 Eeltoodust lähtudes on komisjon põhjendatult järeldanud, et käesoleva juhtumi asjaolude tõttu tuli määrata igale vaidlustatud otsuse adressaadiks olevale äriühingule sama suurusega trahv vastavalt rikkumise raskusastmele. Lisaks tuleb igaks juhuks märkida, et komisjon ei ole sellega seoses rikkunud ka võrdse kohtlemise põhimõtet.

298 Arvestades eespool uuritud argumente ja asjaolusid, puudub Esimese Astme Kohtul oma täielikku pädevust kasutades käesoleval juhul põhjus muuta trahvisummasid vaidlustatud otsuse adressaatideks olevate äriühingute erinevate olukordade või suuruse erinevuste alusel.

2. *Rikkumise kestus*

Poolte argumendid

299 Dalmine vaidlustab komisjoni hinnangud seoses rikkumise kestusega. Kuigi Euroopa-Jaapani klubi koosolekud algasid 1977, ei saanud rikkumise ajavahemik alata enne kui alles 1. jaanuarist 1991, tulenevalt komisjoni ja Jaapani ametiasutuste vahel sõlmitud ekspordi vabatahtliku piiramise lepingutest (vaidlustatud otsuse põhjendus 108). Dalmine heidab komisjonile ette, et see on vaidlustatud otsuses jätnud tähelepanuta asjaolu, et 28. detsembril 1989 pikendasid komisjon ja Jaapani valitsus lepingute kehtivust kuni 31. detsembrini 1990.

300 Lisaks leiab Dalmine, et rikkumise ajavahemik lõppes 1994. aasta lõpus pärast seda, kui komisjon oli läbi viinud esimesed kontrollid 1994. aasta detsembris. Ta kinnitab, et ta ei osalenud ühelgi hilisemal koosolekul Jaapani tootjatega.

301 Igal juhul on haldusmenetlust mõjutavad vead vastuolus hageja rikkumises osalemise sedastamisega pärast 1. ja 2. detsembril 1994 toimunud kontrolle.

302 Selle tulemusena tuleb Dalminele süüks arvatava rikkumise kestust lühendada vähem kui nelja aastani ehk rikkumine hõlmab ajavahemiku 1. jaanuarist 1991 kuni 2. detsembrini 1994. Trahvide arvutamise suuniste alusel on see keskmise pikkusega rikkumine, mis võib olla aluseks trahvi suurendamisele 10% aastas ehk kokku 30%. Seetõttu palub Dalmine Esimese Astme Kohtul vaadata üle talle määratud trahvi suurus.

303 Komisjon märgib, et vastavalt trahvide arvutamise suunistele võib ta 1–5 aasta pikkuste rikkumiste puhul (keskmise pikkusega rikkumine) suurendada trahvi põhisummat kuni 50%. Seoses käesoleval juhul nimetatud rikkumise algusega ta üksnes kinnitab, et ta sedastas rikkumise alguse alates 1990. aastast.

304 Seoses rikkumise lõppemisega jääb komisjon kindlaks asjaolule, et Verluca tunnistas oma 17. septembri 1996. aasta avalduses, et sidemed Jaapani äriühingutega olid katkenud natuke üle aasta varem (vaidlustatud otsuse põhjendus 142). Kuna kontrollid toimusid 1994. aasta detsembris, määras komisjon Dalmine rikkumise kestuse kindlaks õigesti, mis oli vähemalt viis aastat ehk 1990–1994.

Esimese Astme Kohtu hinnang

305 Kõigepealt tuleb märkida, et komisjon sedastas vaidlustatud otsuse põhjenduses 108, et ta oleks võinud järeldada, et rikkumine algas alates 1977. aastast, kuid ta otsustas seda mitte teha vabatahtliku piirava leppe tõttu. Vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastas ta rikkumise olemasolu alles alates 1990. aastast. Tuleb tõdeda, et asjaomane käik on komisjoni mööndus vaidlustatud otsuse adressaatidele.

306 On oluline märkida, et ükski pooltest ei ole väitnud Esimese Astme Kohtus, et asjaomane mööndus tuleks muuta küsitavaks käesolevas kohtumenetluses. Järelikult ei pea Esimese Astme Kohtu uurimine käesolevas menetluses käsitlema asjaomase mööndu se seaduslikkust või nimetatud mööndu se otstarbekust, vaid üksnes seda, kas komisjon, kes on seda otseselt teinud vaidlustatud otsuse põhjendustes, on kohaldanud seda käesoleval juhul õigesti. Selles osas tuleb meelde tuletada, et komisjon on kohustatud esitama täpseid ja ühtseid tõendeid, mille põhjal saaks veenduda, et rikkumine pandi toime, sest komisjonil on tõendamiskoormus rikkumise olemasolu ja järelikult selle kestuse tõendamiseks (28. märtsi 1984. aasta otsus liidetud kohtuasjades 29/83 ja 30/83: CRAM ja Rheinzink *v.* komisjon, EKL 1984, lk 1679, punkt 20; 31. märtsi 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85–C-129/85: Ahlström Osakeyhtiö jt *v.* komisjon, nn II Tselluloosi kohtuotsus, EKL 1993, lk I-1307, punkt 127; 10. märtsi 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-68/89, T-77/89 ja T-78/89, SIV jt *v.* komisjon, EKL 1992, lk II-1403, punktid 193–195, 198–202, 205–210, 220–232, 249–250 ja 322–328, ja 6. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas T-62/98: Volkswagen *v.* komisjon, EKL 2000, lk II-2707, punktid 43 ja 72).

307 Eespool kirjeldatud mööndus teeb vabatahtlike piiravate lepete väidetava lõppemise otsustavaks kriteeriumiks, et hinnata, kas rikkumist tuleb pidada toimunuks 1990. aastal. Kuna küsimus on rahvusvahelistest lepingutest Jaapani, keda esindab tööstus- ja väliskaubandusministeerium, ja ühenduse vahel, keda esindab komisjon, tuleb sedastada, et komisjon oleks pidanud vastavalt hea halduse põhimõttele säilitama dokumente, milles kinnitatakse asjaomaste lepingute kehtivuse lõppemiskuupäev. Järelikult oleks pidanud ta saama asjaomaseid dokumente esitada Esimese Astme Kohtule. Komisjon on siiski kinnitanud Esimese Astme Kohtus, et ta otsis arhiivist, kuid ei saa esitada dokumente, milles kinnitatakse asjaomaste lepingute kehtivuse lõppemiskuupäeva.

308 Kuigi üldjuhul ei või hageja kanda tõendamiskoormust üle kostjale, kui ta toetub asjaoludele, mida ta ei saa kindlaks teha, ei või käesoleval juhul kohaldada tõendamiskoormuse mõistet komisjoni kasuks tema poolt sõlmitud rahvusvaheliste lepingute lõppemiskuupäeva osas. Komisjoni seletamatu suutmatus esitada tõendeid olukorrast, mis teda otseselt puudutab, võtab Esimese Astme Kohtult võimaluse

teada asja lahendamisel faktilisi asjaolusid seoses kehtivuse lõppemiskuupäevaga. Hea halduse põhimõttega oleks vastuolus panna vaidlustatud otsuse adressaatideks olevad äriühingud, kes ei saanud esitada puuduvaid tõendeid erinevalt kostjaks olevast institutsioonist, välja kannatama komisjoni säärase suutmatuse tagajärgi.

309 Selles olukorras tuleb erandkorras järeldada, et komisjon oli kohustatud esitama tõendeid asjaomaste lepingute kehtivuse lõppemiskuupäeva kohta. Tuleb siiski sedastada, et komisjon ei ole vabatahtlike piiravate lepete kehtivuse lõppemiskuupäeva kohta esitanud tõendeid ei vaidlustatud otsuses ega Esimese Astme Kohtus.

310 Jaapani hagejad on igal juhul esitanud tõendeid, mis tõendavad, et vabatahtlikke piiravaid leppeid pikendati kuni 31. detsembrini 1990 vähemalt jaapanlaste tasandil, mis on kooskõlas hageja poolt käesolevas menetluses esitatud argumendiga (eespool punktis 111 viidatud kohtuotsus JFE Engineering jt *v.* komisjon, punkt 345). Tuleb järeldada, et Esimese Astme Kohus võib liidetud kohtuasjades, milles kõikidel pooltel oli võimalus tutvuda kõikide toimikutega, võtta omaalgatuslikult arvesse paralleelsete kohtuasjade toimikutes sisalduvaid tõendeid (vt selle kohta 13. detsembri 1990. aasta otsus kohtuasjas T-113/89: Nefarma ja Bond van Groothandelaren in het Farmaceutische Bedrijf *v.* komisjon, EKL 1990, lk II-797, punkt 1, ja 13. detsembri 1990. aasta otsus kohtuasjas T-116/89: Prodifarma jt *v.* komisjon, EKL 1990, lk II-843, punkt 1). Käesoleval juhul tuleb Esimese Astme Kohtul lahendada suuliseks menetluse liidetud kohtuasjad, mille esemeks on sama konkurentsieeskirjade rikkumist käsitlev otsus ja milles kõik hagejad on nõudnud, et muudetaks nende poolt maksmisele kuuluvate trahvide suurust. Seega on Esimese Astme Kohus käesolevas kohtuasjas ametlikult teadlik nelja Jaapani hageja esitatud tõenditest.

311 Lisaks tuleb märkida, et Dalmine nõuab Esimese Astme Kohtult mitte üksnes vaidlustatud otsuse tühistamist osas, mis puudutab otsuse artiklis 1 sedastatud

rikkumise kestust ja seetõttu asjaomase rikkumise kestust, vaid ka talle määratud trahvi vähendamist lähtuvalt asjaomase kestuse vähendamisest, kasutades EÜ artikli 229 alusel määruse nr 17 artiklis 17 Esimese Astme Kohtule antud täielikku pädevust. Asjaomase täieliku pädevuse tagajärg on, et Esimese Astme Kohtul tuleb vaidlustatud meetme muutmisel komisjoni määratud trahvisumma muutmiseks võtta arvesse kõiki asjassepuutuvaid faktilisi asjaolusid (eespool punktis 282 viidatud kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *v.* komisjon, punkt 692). Seetõttu ja kuna kõik hagejad on vaidlustanud asjaolu, et komisjon on sedastanud rikkumise alates 1. jaanuarist 1990, ei ole asjakohane, et Esimese Astme Kohus hindab iga hageja olukorda käesoleva asja tingimustes eraldi ja piirdub vaid faktiliste asjaoludega, millele nad otsustasid asjaajamisel kohtus tugineda, ning jätta arvestamata neid, millele teised hagejad või komisjon võisid tugineda.

312 Lisaks ei ole Dalmine ega, *a fortiori,* komisjon väitnud, et vabatahtlikud piiravad lepped olid jõus veel 1991. aastal.

313 Seetõttu tuleb käesolevas menetluses järeldada, et komisjoni ja Jaapani ametiasutuste vahelised vabatahtlikud piiravad lepped olid jõus 1990. aasta jooksul.

314 Eespool toodust järeldub, et kui arvestada komisjoni enda mööndust vaidlustatud otsuses, tuleb vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise kestust lühendada ühe aasta võrra. Vaidlustatud otsuse artikkel 1 tuleb seetõttu tühistada osas, kus sedastatakse rikkumise olemasolu, milles süüdistatakse Dalminet enne 1. jaanuari 1991.

315 Seoses rikkumise lõppemiskuupäevaga tuleb märkida, et komisjon on Esimese Astme Kohtu poolt kohtuistungil esitatud küsimusele antud vastuses täpsustanud, et

vaidlustatud otsuses ei ole trahvide arvutamisel võetud arvesse 1995. aastat. Dalmine märkis seejärel, et ta ei nõustu vaidlustatud otsuse sellise tõlgendusega.

316 Ainus erimeelsus käesoleva asja poolte vahel on seotud sellega, kas komisjon võis vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastada, et rikkumine toimus pärast kontrollide läbiviimist ehk 1.–2. detsembrit 1994. Eespool punktis 112 on siiski sedastatud, et Dalmine argumendid ei ole asjakohased vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise puhul, sest rikkumine kestis vaid 30 päeva pärast asjaomaseid kontrolle. Isegi kui oletada, et Dalmine argumendid sellega seoses on põhjendatud, ei ole igal juhul põhjust muuta Dalmine trahvi suurust, et arvestada nii tähtsusetut kestuse erinevust.

317 Eespool esitatust järeldub, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise kestuseks tuleb pidada nelja aastat, ehk rikkumine toimus 1. jaanuarist 1991 kuni 1. jaanuarini 1995. Seetõttu tuleb selle asjaoluga arvestamiseks vähendada Dalminele määratud trahvi.

3. *Teatavate kergendavate asjaolude arvesse võtmata jätmine*

Poolte argumendid

318 Dalmine heidab komisjonile ette, et ta ei ole võtnud arvesse teatavaid kergendavaid asjaolusid, mis õigustavad trahvi vähendamist. Komisjon pidas küll kergendavaks asjaoluks terasetööstuse kriisi ja vähendas seetõttu trahvi 10%. Muud asjaolud oleksid siiski õigustanud hagejale määratud trahvi vähendamist suuremas ulatuses.

319 Dalmine tugineb endapoolsele väiksele ja täielikult passiivsele rollile rikkumises, selle vähesele mõjule ja selle kohesele lõppemisele pärast komisjoni esimese kontrolli algust 1. ja 2. detsembril 1994. Lisaks väidab ta, et kui arvestada turul ja nii Itaalia turul kui terves ühenduses valitseva konkurentsi struktuuri, ei saa teda süüdistada rikkumise tahtlikus toimepanemises.

320 Kui neid asjaolusid ei ole arvesse võetud, on määratud trahv ilmselgelt ebaproportsionaalne hageja rikkumises osalemise suhtes. Dalmine väidab, et trahvi põhisumma moodustab 16% tema asjaomaste toodete 1998. aasta müügitulust (179,5 miljardit liiri) maailmaturul, 38% müügitulust ühenduses ja 95% müügitulust rikkumise ajal Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias ja Ühendkuningriigis.

321 Komisjoni sõnul ei ole ebaseadusliku tegevuse lõpetamine pärast esimest uurimist kergendav asjaolu. Lisaks leiab ta, et hageja teisene roll ja väidetav iseseisvus kartellikokkuleppes ei ole sugugi asjakohased.

322 Dalmine ei saa vähendada oma vastutust, tuginedes teiste vaidlustatud otsuse adressaatide vastutusele. Ta ei ole kunagi avalikult kartellikokkuleppest lahti öelnud ega piirdunud passiivse rolliga. Ta tegi vastupidi ettepaneku lahendada Coruse turult kadumisega üles kerkinud küsimused „Euroopa tasandil".

323 Komisjon leiab, et Dalmine rikkumise tahtlus on kindel. Puudub vajadus tõendada, et hageja teadis EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumisest enda poolt. Piisab, kui tuvastada, et talle ei saanud jääda märkamatuks, et asjaomase käitumise eesmärk oli piirata

konkurentsi (11. juuli 1989. aasta otsus kohtuasjas 246/86: Belasco jt *v.* komisjon, EKL 1989, lk 2117, punkt 41, ja 1. veebruari 1978. aasta otsus kohtuasjas 19/77: Miller *v.* komisjon, EKL 1978, lk 131). On ebatõenäoline, et Dalmine-taoline äriühing ei ole teadlik kõige elementaarsematest kehtivatest sätetest, mis keelavad konkurentsi piirava tegevuse (vt selle kohta trahvide arvutamise suuniste punkt 1 A).

Esimese Astme Kohtu hinnang

324 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et käesoleval juhul on komisjon vähendanud trahvi 10% kergendavate asjaolude ehk faktiliste asjaolude toimumise ajal valitsenud terasetööstuse kriisi tõttu.

325 Seejärel tuleb meelde tuletada, et komisjon on kohustatud trahvisummade määramisel järgima trahvide arvutamise suuniste tingimusi. Trahvide arvutamise suunistes ei ole siiski märgitud, et komisjonil tuleb alati eraldi arvesse võtta asjaomaste suuniste punktis 3 loetletud iga kergendavat asjaolu. Tegelikult näeb nimetatud punkt 3 pealkirjaga „Kergendavad asjaolud" ette, et „põhisummat vähendatakse, kui ilmnevad kergendavad asjaolud, näiteks: [...]". Tuleb järeldada, et kuigi trahvide arvutamise suuniste punktis 3 sisalduvas loetelus on nimetatud asjaolud kindlasti nende hulgas, mida komisjon võib teatavatel juhtudel arvesse võtta, ei ole komisjon kohustatud tegema lisavähendamist automaatselt sellel alusel, kui ettevõtja esitab asjaolusid, mis tõendavad mingi säärase olukorra olemasolu. Seda, kas trahvi võimalik vähendamine kergendavate asjaolude alusel on asjakohane, tuleb hinnata igakülgselt ja võtta arvesse kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid tervikuna.

326 Tuleb meelde tuletada trahvide arvutamise suuniste vastuvõtmisele eelnenud kohtupraktikat, mille alusel on komisjonil kaalutlusõigus, mis võimaldab tal arvesse võtta või jätta arvesse võtmata teatavaid tegureid sääraste trahvisummade määramisel, mida ta kavatseb ettevõtjale määrata eelkõige juhtumi asjaolude alusel (vt selle kohta eespool punktis 282 viidatud määrus SPO jt *v.* komisjon, punkt 54; eespool punktis 282 viidatud kohtuotsus Ferriere Nord *v.* komisjon, punkt 32 ja punkt 33, ja eespool punktis 282 viidatud kohtuotsus Limburgse Vinyl Maatschappij jt *v.* komisjon, punkt 465; vt selle kohta ka eespool punktis 282 viidatud kohtuotsus KNP BT *v.* komisjon, punkt 68). Kuna suunised ei sisalda kohustuslikku sätet kergendavate asjaolude kohta, mida võib arvesse võtta, tuleb järeldada, et komisjonil säilib teatav kaalutlusõigus hinnata trahvisumma võimalikku vähendamist kergendavate asjaolude alusel üldiselt.

327 Igal juhul piisab, kui märkida seoses Dalmine argumendiga, mis puudutab tema vähest ja passiivset rolli vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumises ning tema tegutsemisvabadust, et selle kohta on vastus juba antud eespool punktides 280–297. Samuti on eespool punktides 258–272 uuritud etteheiteid, mis puudutavad rikkumise vähest mõju ja trahvi ebaproportsionaalsust.

328 Seoses argumendiga, mis on seotud rikkumise kohese lõpetamisega, tuleb järeldada, et trahvide arvutamise suuniste punktis 3 nimetatud „rikkumise lõpetamine kohe, kui komisjon sekkub" võib loogiliselt olla kergendav asjaolu vaid siis, kui on põhjust oletada, et asjaomane sekkumine on pannud asjaomaseid ettevõtjaid oma konkurentsivastast tegevust lõpetama. On ilmne, et selle sätte eesmärk on julgustada ettevõtjaid lõpetama konkurentsivastast tegevust kohe, kui komisjon algatab sellega seoses uurimise.

329 Eelkõige järeldub eespool esitatust, et trahvi vähendamist ei kohaldata, kui rikkumine on juba lõppenud enne komisjoni esimest sekkumist või kui asjaomased ettevõtjad on juba teinud kindla otsuse selle lõpetamiseks enne vastavat kuupäeva.

330 Trahvi vähendamine sellises olukorras võtaks kaks korda arvesse vähendamist kestuse alusel, mida kohaldatakse trahvide arvutamise suuniste järgi. Säärase arvessevõtmise eesmärk on täpsemalt see, et karistada rangemalt neid ettevõtjaid, kes rikuvad konkurentsieeskirju pikka aega, kui neid, kes rikuvad asjaomaseid sätteid lühiaegselt. Trahvi vähendamine sel põhjusel, et ettevõtja on lõpetanud rikkuva tegevuse enne komisjoni esimest kontrolli, mõjuks nii, et lühiaegse rikkumise eest vastutavad ettevõtjad saaksid kasu teist korda.

331 Lisaks tuleb käesoleval juhul märkida, et Esimese Astme Kohus on eespool punktis 111 viidatud kohtuotsuses JFE Engineering jt *v.* komisjon leidnud asjaomastes asjades hagejate esitatud väidetest ja argumentidest lähtudes, et neid ei saa pidada rikkumises süüdi olevaks pärast 1. juulit 1994, sest puuduvad tõendid, et 1994. aasta sügisel oleks peetud Euroopa-Jaapani klubi koosolekut kooskõlas sellele eelnenud praktikaga. Sellest nähtub, et rikkumine oli tõenäoliselt lõppenud või et vähemalt oli see lõppemas, kui komisjon viis kontrolli läbi 1. ja 2. detsembril 1994.

332 Sellest järeldub, et Dalminele määratud trahvi vähendamist käesolevas olukorras ei õigusta asjaolu, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud ebaseaduslik tegevus ei jätkunud pärast komisjoni poolt läbi viidud esimest kontrolli.

333 Seoses Dalmine argumentidega, mille kohaselt ei pannud ta vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumist toime tahtlikult, tuleb märkida, et komisjon on tõendanud Dalmine liitumise konkurentsivastase lepinguga. Lepingu puhul, mille eesmärk iseenesest on piirata konkurentsi, ei saa ettevõtja osalemine selles olla muud kui tahtlik, olgu struktuurilised asjaolud millised tahes. Kohtupraktika järgi ei saa ettevõtjad põhjendada osalemist konkurentsieeskirjade rikkumises sellega, et neid sundis selleks teiste ettevõtjate käitumine (vt selle kohta eespool punktis 44 viidatud tsemendi kohtuotsus, punkt 2557). Seega ei saa Dalmine tugineda turu struktuurile või oma konkurentide käitumisele, et oma süütust käesoleval juhul tõestada.

334 Lähtudes kõigest eelnevast tervikuna ja silmas pidades, et komisjon on käesoleval juhul juba majandusliku kriisi olukorda terastorude sektoris arvestades trahve vähendanud (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 168 ja 169), tuleb tagasi lükata kõik Dalmine etteheited, mis põhinevad sellel, et teiste väidetavate kergendavate asjaolude alusel ei ole toimunud täiendavat vähendamist.

4. *Dalmine koostöö haldusmenetluse ajal*

Poolte argumendid

335 Dalmine väidab, et komisjon ei ole järginud koostööteatist. Ta väidab, et komisjon on rikkunud tema suhtes võrdse kohtlemise põhimõtet. Dalmine leiab, et ta on

sarnases olukorras nagu Vallourec ja heidab komisjonile ette, et komisjon ei nõustunud vähendama trahvi tema koostöö eest uurimise ajal.

336 Eelkõige tuletab Dalmine meelde, et ta vastas komisjoni küsimustele esimese kontrolli ajal antud 4. aprilli 1997. aasta vastuses komisjonile järgmist (hagi lisa 3 ja vaidlustatud otsuse põhjendus 65):

„[Põhireeglid] võivad kajastada ühenduse õmbluseta terastorude sektori seisundit [...] See seisund areneb kahes liinis: ümberkorraldamisprotsessi rakendamine [...]; ühendusepidamine Jaapani terasetööstusega, mille tootmisvõimsus ületab nõudlust. Ühendusepidamine oli seotud torude ekspordiga (eelkõige naftatööstuses kasutamiseks mõeldud torud) mujale kui EÜ riikidesse (Venemaa ja Hiina) ja eesmärk oli piirata ka torude eksporti ühendusse pärast [Coruse] tehaste sulgemist ning järelikult kaitsta sellega ühenduse õmbluseta torude tööstust".

337 Need asjaolud tõendavad hageja ulatuslikku koostööd uurimise ajal. Objektiivsed kaalutlused ei võimalda tuvastada Valloureci ja Dalmine erinevat kohtlemist selles osas.

338 Komisjon vaidleb sellistele argumentidele vastu ja viitab vaidlustatud otsuse põhjendustes 172 ja 173 nimetatud põhjustele, et õigustada oma otsust trahvi täiendavalt mitte vähendada. Ta tuletab meelde, et sellist vähendamist tuleb kohaldada üksnes ettevõtjate suhtes, kes on hõlbustanud rikkumise sedastamist aktiivse koostööga (eespool punktis 277 viidatud kohtuotsus SCA Holding *v.*

komisjon, punkt 156). Dalmine koostöö ei olnud uurimisel otsustav, sest ta piirdus komisjoni sedastatud faktiliste asjaolude õigsuse vaidlustamata jätmisega.

339 Valloureci suhtumist ei saa võrrelda Dalmine suhtumisega. Vallourec oli ainus äriühing, kes teavitas olulistest asjaoludest karistatava kartellikokkuleppe olemasolu ja sisu kohta. Need asjaolud kergendasid komisjoni ülesannet seoses rikkumiste sedastamisega.

Esimese Astme Kohtu hinnang

340 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa komisjon ettevõtjate osutatud koostöö hindamisel jätta arvestamata ühenduse õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluvat võrdse kohtlemise põhimõtet, mida väljakujunenud kohtupraktika kohaselt rikutakse üksnes siis, kui sarnaseid olukordi koheldakse erinevalt või kui erinevaid olukordi koheldakse ühetaoliselt, kui selline kohtlemine ei ole objektiivselt põhjendatud (13. detsembri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-45/98 ja T-47/98: Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-3757, punkt 237 ja viidatud kohtupraktika).

341 Lisaks tuleb meelde tuletada, et koostöö tõttu trahvi vähendamise õigustamiseks tuleb ettevõtjal kergendada komisjoni ülesannet, mis seisneb ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumiste sedastamises ja rikkumiste karistamises (14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-347/94: Mayr-Melnhof *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-1751, punkt 309 ja viidatud kohtupraktika).

342 Käesoleval juhul tuleb märkida, et Verluca avaldused, mille ta tegi Valloureci esindajana vastuseks komisjoni poolt asjaomasele äriühingule esitatud küsimustele, on toimiku olulisemaid tõendeid käesolevas asjas.

343 Kui ettevõtjad esitavad komisjonile haldusmenetluse samas staadiumis ja analoogilises olukorras sarnast teavet faktiliste asjaolude kohta, milles neid süüdistatakse, tuleb nendepoolset koostöötaset pidada võrreldavaks (vt analoogia alusel punktis 340 viidatud kohtuotsus Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni *v.* komisjon, punktid 243 ja 245).

344 Kuigi Dalmine vastused küsimustele olid teataval määral komisjonile kasulikud, kinnitasid need üksnes, kusjuures vähem täpselt ning selgelt, Valloureci poolt juba Verluca avalduste alusel esitatud teatavat infot.

345 Seetõttu tuleb järeldada, et teavet, mille Dalmine komisjonile esitas enne vastuväiteteatise saatmist, ei saa võrrelda Valloureci poolt esitatud teabega. Igal juhul ei piisa sellest teabest, et õigustada Dalminele määratud trahvi vähendamist üle 20%, mida tema suhtes kohaldati faktiliste asjaolude õigsuse vaidlustamata jätmise eest. Kuigi vaidlustamata jätmine võis kergendada komisjoni tööd märkimisväärselt, ei saa seda öelda Dalmine poolt esitatud teabe kohta enne vastuväiteteatise saatmist.

346 Seetõttu tuleb käesolev väide tagasi lükata.

Trahvi arvutamine

347 Eeltoodu põhjal tuleb Dalminele määratud trahvi vähendada, et saaks võtta arvesse, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 sedastatud rikkumise kestuseks on käesolevas asjas kinnitatud viie aasta asemel neli aastat.

348 Kuna trahvide arvutamise suunistes ettenähtud trahvide arvutusmeetodit, mida komisjon on käesoleval juhul kasutanud, ei ole iseenesest kritiseeritud, leiab Esimese Astme Kohus oma täielikku pädevust kasutades, et asjaomast meetodit tuleb kohaldada ka eelmises punktis tehtud järeldusest lähtudes.

349 Seega tuleb määrata trahvi põhisummaks kümme miljonit eurot, mida suurendatakse 10% iga rikkumisaasta eest ehk kokku 40%, mis ulatub neljateistkümne miljoni euroni. Seda summat tuleb seejärel vähendada 10% kergendavate asjaolude alusel vastavalt vaidlustatud otsuse põhjendustele 168 ja 169, ja seejärel 20% koostöö eest nii, et Dalmine lõplik trahv on 10 080 000 eurot 10 800 000 euro asemel.

Kohtukulud

350 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 3 alusel võib Esimese Astme Kohus otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa taotlusi rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kuna käesoleval juhul on osa taotlustest rahuldatud ühe poole kasuks ja osa teise poole kasuks, tuleb määrata, et hageja ja komisjon kannavad ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 8. detsembri 1999. aasta otsuse 2003/382/EÜ, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artikli 81 kohaldamise menetlust (juhtum IV/E-1/35.860-B — õmbluseta terastorud), artikli 1 lõige 2 selles osas, kus sedastatakse hageja osalemine asjaomases artiklis süüdistatud rikkumises enne 1. jaanuari 1991.**

2. **Määrata otsuse 2003/382 artikli 4 alusel hageja trahvi suuruseks 10 080 000 eurot.**

3. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

4. **Jätta hageja ja komisjoni kohtukulud nende endi kanda.**

Forwood Pirrung Meij

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 8. juulil 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Koja esimees

J. Pirrung

Sisukord

Asjaolud ja menetlus ..... II - 2406

Menetlus Esimese Astme Kohtus ..... II - 2407

Poolte nõuded ..... II - 2407

Vaidlustatud otsuse tühistamisnõue ..... II - 2408

1. Väited, mille kohaselt ei täidetud haldusmenetluse käigus olulisi menetlusnorme. II - 2408

Uurimise käigus komisjoni esitatud küsimuste seaduslikkus ..... II - 2408

Poolte argumendid ..... II - 2408

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2410

Vastuväiteteatise ja vaidlustatud otsuse kooskõla seoses viidatud tõenditega ... II - 2412

Poolte argumendid ..... II - 2412

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2414

Teatavate tõendite vastuvõetavus ..... II - 2415

Jagamispõhimõtete dokument ..... II - 2416

— Poolte argumendid ..... II - 2416

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2417

Dalmine endiste juhtide küsitlemise protokollid ..... II - 2418

— Poolte argumendid ..... II - 2418

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2420

Komisjoni 25. novembri 1994. aasta kontrollimisotsuse seaduslikkus ..... II - 2422

Poolte argumendid ..... II - 2422

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2424

Juurdepääs toimikule ..... II - 2427

Poolte argumendid ..... II - 2427

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2428

2. Põhiküsimusega seonduvad väited ..... II - 2432

Vaidlustatud otsuse ülearused põhjendused ..... II - 2432

Poolte argumendid ..... II - 2432

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2434

Vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumine (Euroopa-Jaapani klubi) .. II - 2434

Asjaomase turu ja vaidlustatud otsuse adressaatide käitumise analüüsiga seonduvad väited ..... II - 2434

— Poolte argumendid ..... II - 2434

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2437

Dalmine osalemine rikkumises ..... II - 2441

— Poolte argumendid ..... II - 2441

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2441

Vaidlustatud otsuse artiklis 2 nimetatud rikkumine ..... II - 2442

Coruse ja Dalmine vahelise tarnelepingu tingimused ..... II - 2442

— Poolte argumendid ..... II - 2442

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2446

Väited, mis puudutavad kartellikokkuleppe olemasolu ja Dalmine osalemist selles ..... II - 2450

— Poolte argumendid ..... II - 2450

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2455

Väited asjaomasest turust ja seose olemasolust vaidlustatud otsuse artiklis 1 nimetatud rikkumisega ..... II - 2461

— Poolte argumendid ..... II - 2461

— Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2462

Nõue trahvi tühistamiseks või selle vähendamiseks ..... II - 2466

1. Rikkumise raskusaste ..... II - 2467

Asjaomase turu määratlus ja rikkumise mõju ..... II - 2467

Poolte argumendid ..... II - 2467

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2469

Ettevõtjate individuaalse käitumise hindamine ja nende eristamise puudumine äriühingu suuruse alusel ..... II - 2474

Poolte argumendid ..... II - 2474

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2476

2. Rikkumise kestus ..... II - 2482

Poolte argumendid ..... II - 2482

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2483

3. Teatavate kergendavate asjaolude arvesse võtmata jätmine ..... II - 2487

Poolte argumendid ..... II - 2487

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2489

4. Dalmine koostöö haldusmenetluse ajal ..... II - 2492

Poolte argumendid ..... II - 2492

Esimese Astme Kohtu hinnang ..... II - 2494

Trahvi arvutamine ..... II - 2496

Kohtukulud ..... II - 2496